

JAARGANG 2
Maart 2022
NUMMER 2

IMM Monumentaal Historisch Muiderberg

IN DIT NUMMER

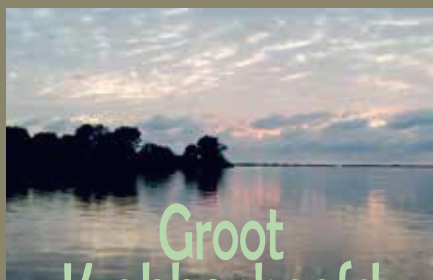
Waakt over het kwetsbare

Over de vele
bunkers

Bouw van
Buitendijken

Groot
Krabbenhoofd

Sterrenwacht
Muiderberg

inhoud

4 MUIDERBERG MONUMENTAAL
Wat is de stand van zaken bij de beslissing van Gooise Meren omtrent de door de bewoners voorgedragen gemeentelijke monumenten?

8 WAAROM STAAN ER ZOVEEL BUNKERS IN MUIDERBERG?
Het verhaal over de vele betonnen bunkers in en rond Muiderberg, waar dienden ze voor en zijn ze ooit in gebruik geweest.

16 BUITENDIJKEN, ONTWERP, BOUW EN BEWONERS
aflevering 2 BOUW
Tweede artikel van een drieluik over de uitbreiding van Muiderberg met de wijk Buitendijken waarin de ontwikkelingsfasen, de stedenbouwkundige planning en de uitvoering aan de orde komen.

25 NIEUWE AANWINSTEN VOOR DE SCHATKAMER
De Stichting Monumentaal en Historisch Muiderberg zet zich in voor het verzamelen van historische documenten, beeld en film over Muiderberg en krijgt veel aangeboden. Een overzicht van de nieuwe aanwinsten, tot zelfs een theeservies.

28 HET GROOT KRABBEHOOFD
Begonnen als zeekering ter bescherming van de kust tegen het open water van de zee, maar met de jaren na de afsluiting van het IJsselmeer met de Afsluitdijk gegroeid met natuurlijke grondafzettingen tot een bijzonder natuurgebiedje.

31 BEGRAAFPLAATS KERK AAN ZEE
Het bezoek aan de oude begraafplaats van Kerk aan Zee brengt de auteur tot het vertellen van verhalen over markante personen uit het Muiderbergse verleden.

35 MEERMOLEN MOLENAARSHUIS HEEFT EEN NIEUWE INWONER
Naast molen 'De Onrust' staat het recent door Natuurmonumenten herstelde molenaarshuisje. De nieuwe bewoner wordt voorgesteld en is geen onbekende in het dorp.

36 MUIDERBERG IN DE TEKENINGEN EN SCHILDERIJEN VAN JACOB VAN RUYSDAEL
Deze 17 eeuwse schilder geboren in Haarlem heeft de dorpsnaam Muiderberg door zijn landschappen van de ruïne van de oude kerk wereldwijd bekendheid gegeven. Zijn prachtige werken hangen over de hele wereld in belangrijke musea.

40 STERRENWACHT MUIDERBERG
Geloof het of niet, Muiderberg had in de tweede helft van de vorige eeuw een sterrenwacht. Gebouwd door amateurs op een bunker als stabiele trillingsvrije basis. Officieel geopend door de kernfycicus Professor Kistenmaker.

42 WORDT HET KOCHERBOS WEER EEN 'ECHT' NATUUR- GEBIED EN ONDERDEEL VAN EEN GEOPARK?
Een verslag van ontwikkelingen rond het Kocherbos.

en verder

3 VOORWOORD

6 HET RECHTHUIS

Sponsor in beeld - De historie van Hotel-restaurant Het Rechthuis en de huidige eigenaren.

11 BERICHTEN

Mededelingen en informatie van de Stichting Monumentaal en Historisch Muiderberg.

13 VERSWINKEL OUDSHOORN

Sponsor in beeld - De ontwikkeling van klassieke groenteman naar verswinkel voor groente, fruit, noten en bijzondere kazen en wijnen.

27 WIE IS WIE

Oude groepsfoto ter herkenning.

34 UIT HET ARCHIEF

Greep uit de ansichten van de Gooische stoomtram.

38 OPROEP DONATIE

Steun de stichting MHM financieel met een donatie of word vriend.

43 COLOFON

Afbeeldingen

Afbeeldingen en kaarten in deze uitgave zijn afkomstig uit het fysieke en digitale archief van de Stichting Monumentaal en Historisch Muiderberg.

Actuele foto's zijn gemaakt door Jos Gunneweg tenzij anders vermeld.

Voorpagina

Detail uit schilderij van Jacob van Ruysdael 'Landschap nabij de ruïne van de oude kerk in Muiderberg'.

Achterpagina

Floris V gedenkkei aan de Brink van Muiderberg - foto tergooi.info

Voorwoord

Met enige trots bieden wij u hier aan het tweede nummer van Monumentaal & Historisch Muiderberg. Het eerste nummer van ons magazine, alweer een half jaar geleden verschenen, is heel goed ontvangen. We kregen er veel reacties op. Ook schenkingen voor ons archief en een robuust aantal nieuwe donateurs, waarvoor dank!

Eveneens aanvragen om het blad door te sturen naar oud-Muiderbergers in het buitenland zoals aan Hans en Wim ter Beek, Australië en Jaap Groos, Nieuw Zeeland.

We zijn verguld met de reactie die wij kregen van onze burgemeester, Han ter Heegde die ons mailde:

*'Geacht Bestuur, beste Jos,
In dank ontving ik de 1e editie van jullie tijdschrift. Een prachtig goed gedocumenteerd product! Met heel veel, ook verschillende onderwerpen, met prachtige foto's. Ook goed de doorkoppeling naar de huidige tijd.
En goed dat je vele Muiderbergers aan het woord laat.
Groot compliment, Han.'*

We hebben ook nu weer geprobeerd de nodige afwisseling in de onderwerpen te brengen. Van diepergaand en verder terug in de geschiedenis tot oral history, gesprekken met oudere Muiderbergers die hun levensverhaal vertellen. Een belangrijk deel van dit nummer is ingeruimd voor de tweede aflevering van de studie naar het ontstaan van Buitendijken. Ook hier een aantal mensen die op hun praatstoel gingen zitten om over hun professionele betrokkenheid te vertellen.

Het voorbereiden van dit nummer vond plaats in een periode van verwarrende, zich steeds wijzigende corona-protocollen. Het ene moment zit je met een ondernemer te praten over de blijdschap van de relatieve vrijheid die we, en ook de commerce genieten ten opzichte van een vorige lockdown. Je hebt je verhaal nog niet uitgetikt of hup, persconferentie: nieuwe lockdown.

Hoe het is op het moment dat dit blad bij u in de bus valt, kunnen we niet weten maar vrijwel zeker minder ongunstig dan rond de afgelopen feestdagen.

We wensen u veel leesplezier en ja, de literaire salon zondag 27 maart gaat door!

Jos Gunneweg
Jan de Beus
Frits Vlaanderen
(redactie)

MUIDERBERG MONUMENTAAL

door BESTUUR st-MHM

gemeentelijke monumenten

Wat vooraf ging. September- oktober '20 hebben inwoners van Muiderberg deelgenomen aan de mogelijkheid bijzondere of dierbare plekken of panden voor te dragen als kandidaat gemeentelijk monument. In totaal vijftig panden/plekken zijn voorgedragen voor de longlist. Het gemeentebestuur benoemde een selectiecommissie die hieruit via bepaalde criteria een 'shortlist' samenstelde waarin namens st-MHM zitting hadden Jos Gunneweg en Michiel Koekkoek. De lijst van vijftig werd teruggebracht naar tien panden en objecten. Hieronder enkele dubbelwoningen en een ensemble, in totaal 21 adressen. Verder werd een reservelijst opgesteld met tien panden voor een volgende actualisatieronde.

Vervolgens hebben twee architectuurhistorici van het bureau Mooi Noord-Holland in opdracht van de gemeente, van de panden op de shortlist zgn. redengevende omschrijvingen opgesteld. Daarbij werden ook huisbezoeken afgelegd. Dit werk is nu klaar. Daar zijn indrukwekkende bouwhistorische onderzoeken uit voortgekomen.

Van drie rijksmonumenten zal de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE), gebaseerd op de voorstellen van de inwoners gevraagd worden de redengevende omschrijving uit te breiden.

Het tijdpad dat wij vorig nummer noemden loopt iets uit. December '21/ jan '22 zal de aanwijzingsprocedure in gang worden gezet. Eigenaren hebben het recht volgens de procedurele spelregels bezwaar te maken tegen een voorgenomen aanwijzing.

Vanaf het moment dat de panden en objecten zijn voorbeschermd, brengt de gemeente een nieuwsbericht uit om zo alle inwoners van Muiderberg op de hoogte te brengen.

Als alles volgens plan verloopt zal op Open Monumentendag zaterdag 10 september '22 door de wethouder in Kerk aan Zee bekend worden gemaakt welke panden in aanmerking zijn gekomen voor de definitieve plaatsing op de gemeentelijke monumentenlijst.

gemeentelijk beschermd dorpsgezicht Muiderberg

Zoals wij in ons vorige nummer berichtten heeft ons bestuur op 14 januari 2021 burgemeester en wethouders van Gooise meren (en cc aan alle raadsleden) verzocht over te gaan tot aanwijzing van de oude dorpskern van Muiderberg als gemeentelijk beschermd dorpsgezicht volgens de hieronder aangegeven contour.

Op 1 april 2021 ontvingen wij de mededeling dat ons verzoek werd aangehouden. Wij hebben daarop op 27 augustus '21 in een brief aan het college, in het Rechthuis persoonlijk overhandigd aan wethouder Alexander Luijten, een aantal argumenten gegeven om de procedure te versnellen. Ook hebben wij aangeboden een praktische en kostenbesparende inbreng te leveren

◀ Wordt dit gemeentelijk monument?

in de vorm van het fotograferen en het maken van korte beschrijvingen van karakteristieke panden binnen het contourgebied. Zoals wij dat al deden in het kader van panden op de longlist gemeentelijke monumenten.

Voor de volledige brief zie <https://st-mhm.nl/monumentaal/>

nota buitenreclame

Het gemeentebestuur heeft een 'Nota Buitenreclame' opgesteld waarin (ondermeer) sprake was van lichtbakken aan lantaarnpalen in Muiderberg en hoge reclamemasten met grote led reclamepanelen bij de A1 en de A6. Onze stichting heeft daar op 4 september '21 haar visie op ingebracht daarbij verwijzend naar een notitie 'Wat Doet Dat Daar - geen reclame in het landschap' van het college

van Rijksadviseurs (Floris Alkemade, rijksbouwmeester, Benno Straatman en Daan Zand, rijksadviseurs voor het Landschap) gedateerd oktober 2020. Dit College adviseerde een verbod uit te vaardigen op nieuwe reclaimedragers in de snelwegzone. Ook de digitalisering van de bestaande reclaimedragers moest volgens het College worden verboden. Want ledschermen zijn in het landschap ongewenst, zowel op masten als aan gebouwen.

Ook in de gemeenteraad bestond, met name tegen de reclamemasten een stevige oppositie. Het college heeft het voorstel over dat onderdeel ingetrokken. De raad stelde de aldus gewijzigde nota vast in zijn vergadering van 6 oktober 2021. In hoeverre onze brief daarbij van invloed is geweest zullen wij nooit vernemen maar hij zal zeker een duwtje in de goede richting hebben gegeven.

OPEN MONUMENTENDAGEN 2022

Deze vallen op zaterdag 10 en zondag 11 september. Een werkgroepje uit het bestuur gaat daar in maart mee aan de slag. De dan bekend te maken nieuwe gemeentelijke monumenten zullen daarin een centrale plaats innemen.

We hopen u te mogen ontmoeten dan en daar!

Bestuur st-MHM

HET RECHTHUIS EN DE MOOISTE BRINK VAN NEDERLAND

Wij Muiderbergers zijn natuurlijk chauvinistisch.

Het Rechthuis en De Brink zijn een van de mooiste plekjes op de wereld maar als ook een vaste gast uit New York dat vindt wie zijn wij dan om dat tegen te spreken! Muiderberg en zijn Rechthuis als navel van de wereld.

door JAN DE BEUS en JOS GUNNEWEG

Het zijn de donkere dagen voor Kerstmis als wij Hannelies en Hein van der Vliet spreken over Het Rechthuis. Zij hebben elkaar zo'n 30 jaar geleden ontmoet in Griekenland waar ze beiden werkten in de zeiljacht verhuur.

Jaren kwamen zij in Muiderberg en iedere keer droomden zij er van ooit in de toekomst in Het Rechthuis te kunnen wonen en werken. Beiden hebben een grote belangstelling voor

monumentale panden. Achttien jaar woonden zij in Naarden-Vesting voor dat zij in 2009 Het Rechthuis konden overnemen.

Renovatie

Reeds in Naarden bestierden zij een bed and breakfast en runden samen een zeiljachtverhuur bedrijf ('Dat waren eigenlijk ook drijvende hotelkamers', zegt Hein gekscherend). Na een grondige renovatie waarbij het

ADVERTENTIE

Hotel Restaurant Het Rechthuis
Gehele week geopend voor ontbijt, lunch en diner
Googweg 1
1399 EP Muiderberg
Telefoon: +31 (0) 294 261 323
E-mail: info@hotelhetrechthuis.nl

gehele Rechthuis, zeg maar op zijn kop werd gezet, werd het pand op 9 mei 2010 feestelijk geopend door Freek de Jonge en Piet Keizer. Het was gemetamorfoseerd tot een eigentijds hotel met behoud van de oude sfeer. Er liggen publicaties in de hal en er hangen prachtige oude ansichtkaarten.

In het hotel zijn meerdere hotelkamers, een moderne studio maar ook een rolstoelvriendelijk appartement. In 2018 werd achter het pand nog een 'tuinvilla' gebouwd met daaronder een fietsenstalling. Vanuit hier worden ook fietsen verhuurd.

Sociale functie

Hannelies vertelt dat het Rechthuis, net als in het verleden, een grote sociale functie vervult in het dorp. De lokale bevolking viert er verjaardagen en huwelijken, bedrijven komen regelmatig vergaderen of lezingen organiseren en er wordt ook veel naar sport gekeken, waaronder voetbal, door de stamgasten. Tijdens de tweejaarlijkse kunstroute is er in Het Rechthuis de centrale tentoonstelling van alle deelnemers te zien.

Historische gasten

In het verleden kwamen mensen als de Franse beeldhouwer Eugene Dodeigne, de Nederlandse schrijvers Gerard Reve, Rudy Kousbroek en Nescio vaak langs. Ook om te overnachten. Ook Johan Polak, uitgever en destijds bewoner van villa Flevorama was er vaak met kunstschilder Carel Willink te vinden. Vroeger hielden de boeren er boelhuis, lees: openbare verkoping en vergeet ook de vogeltjes markt niet. Naar

▲ Het restaurant werd voor de grote verbouwing ook 'De Opkamer' genoemd (ansicht omstreeks 1950, collectie Wegman e.a.)

verluidt was er ook ooit een kamer waar het 'spookte'.

De gasten van nu

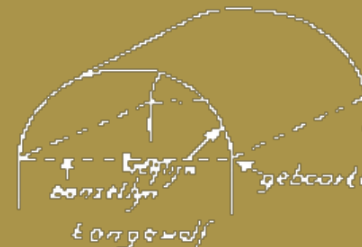
De huidige gasten zijn van divers pluimage; van dagjesmensen en zakenlui tot stratenmakers en bankdirecteuren, kunstenaars en bouwvakkers, ieder voelt zich thuis in wat velen ook wel hun tweede huiskamer noemen. Er was een nacht dat er wel 13 verschillende nationaliteiten verbleven in Het Rechthuis. Deze diversiteit, zo vertelt Hannelies, zorgt voor een super gezellige wisselwerking tussen de lokale bevolking en de internationale gasten uit het hotel. Een vaste gast, woonachtig in New York, vindt Het Rechthuis en de Brink één van de mooiste plekjes op de wereld!

We wensen dat Hannelies, Hein en hun kinderen zoon Fivos en dochter Danae nog lang als waard en waardin van het Rechthuis actief mogen blijven.

Het mysterieuze Rechthuis

Dit gebouw, daar is sinds mensenheugenis al zo veel op gestudeerd en over geschreven. Zo vaak geschilderd en gefotografeerd, talloze ansichten van uitgegeven en nog altijd heeft het al zijn geheimen niet prijs gegeven.

Een wens van ons ging in vervulling, het afdalen naar de oudste tijd, de kelder. Hannelies gaat ons voor. Ze heeft liever niet dat we foto's maken. Want te veel rommel weet je. Volgens Sierksma hebben we het over in oorsprong een boerderij uit de 16e eeuw of zelfs eerder. Het is inderdaad alsof je zo in de middeleeuwen komt. Met een stenen wenteltrapje (nouja een kwart draai maar toch) beland je in een ruimte met een gemetseld tongewelf.

Een doorgang, nog een kelder met weer zo'n tongewelf. Maar dan, weer een doorgang echter een heel andere sfeer. De derde kelder biedt direct zicht op de kale balklaag van de erboven gelegen ruimte, alsof het pand ooit is uitgebreid. Die ruimte is het restaurant, vroeger dus de 'opkamer', maar daar veel te groot voor zodat je zou denken... Genoeg inspiratie voor een verdere bouwhistorische studie. Ooit!

Lees meer op www.encyclopediemuiderberg.nl/glossary/rechthuis-het

WAAROM STAAN ER TOCH ZO VEEL BUNKERS IN MUIDERBERG?

een antwoord op
veelgestelde vragen

door HUIB TER HAAR

Sinds wij in Muiderberg zijn komen wonen in 1991, verwonderden we ons over de vele bunkers. We zijn het eens gaan uitzoeken, o.a. met hulp van het archief van het ministerie van Defensie en Documentatiecentrum Stelling van Amsterdam. Het hele verhaal vindt u in het boekje 'Muiderberg en Muiden in de meidagen 1940' van mijzelf en Guus Kroon, maar hier de hoofdlijnen.

Hoeveel bunkers zijn er?

Muiderberg en Muiden werden in 1939 volgebouwd met 'bunkers', om precies te zijn 75 betonnen groepsschuilplaatsen en 18 mitrailleur- en kanonkazematten. Allemaal op het oosten gericht, op Duitsland, dat in dat jaar al Polen was binnengevallen. De schuilplaatsen zijn om te schuilen tegen artillerie- en vliegtuigaanvallen. De kazematten zijn bewapend en dienen om aanvallers uit te schakelen. Driekwart staat er nog en is grotendeels Rijksmonument. We vermoeden dat er nog G-mitrailleurkazematten onder het zand zitten. Van één weten we het nagenoeg zeker, die staat bij de Rijver, maar diep onder het zand van het plantsoen. Er hebben ook mitrailleurkazematten gestaan bij de Florisberg, boerderij/manege Any Dale, molen De Onrust en op het terrein van het Muiderslot en de vestingwallen. Negen kazematten rond het oosten van Muiderberg en 9 kazematten rond het oosten van Muiden. En vervolgens de 75 betonnen groepsschuilplaatsen eromheen.

Voor wie waren die bunkers bedoeld?

In Muiderberg waren er meer soldaten dan inwoners, 550 soldaten op circa 500 inwoners! Ze werden ingekwartierd op boerderijen, bij particulieren, in het Rechthuis. Of

in barakken aan de Zeeweg (waar nu de bungalows staan), Flevolaan, Eikenlaan en naast manege Any Dale. Er was prikkeldraad langs het gehele strand. Overal loopgraven voor de infanteriesoldaten en lichte mitrailleurs. Tankversperringen, o.a. bij het strand, de Blikwijk en Rijksweg 1 (nu de Zuidpolderweg). De Oranje Nassaschool werd omgebouwd tot militair hospitaal! De leerlingen moesten er uit, eerst naar de pastorie en later naar de gymzaal van de openbare school.

De soldaten brachten soms ook de harten van de meisjes op hol. Zoals huzaar Lange Jan, die met zijn knappe uiterlijk en stoere uniform de favoriet van de Muiderbergse meisjes was. Er waren heel veel soldaten dus de meisjes konden hun geluk niet op!

Waarom stonden die bunkers in Muiderberg?

In de meidagen 1940 werd de hele regio geïnvundeerd, onder water gezet. De hele regio stond blank van Naarden-vesting tot aan de Vecht bij Muiden en bij Fort Uitermeer. We kunnen het ons nu niet meer voorstellen. Maar Muiderberg was hooggelegen, boven zeeniveau, dus hoog en droog voor de militairen en hun bunkers. Muiderberg was bij wijze van spreken een 'eiland'. Muiderberg en Muiden waren namelijk onderdeel van de Nieuwe Hollandse Waterlinie en het water werd gebruikt om een

Opstelling Lewis mitrailleur

Duitse opmars te bemoeilijken. Die zouden alleen nog kunnen oprukken langs de kust of Naardertrekvaart in het bijzonder de Rijksweg 1. De rest stond onder water. Daar zouden ze gemakkelijk beschoten kunnen worden door de Muiderbergse en Muidense kazematten en infanterie, en door de artillerie achter de Vecht.

Zijn de bunkers daadwerkelijk gebruikt?

Het werd 10 mei 1940 echt oorlog. Ook in Muiderberg, alle soldaten zaten in hun gevechtsoptellingen en sliepen in de bunkers, 9 à 10 man per bunker. Kazematten bemand. Men hoefde die dag niet in actie te komen, maar een boerenjongen werd

die dag wél beschoten. Hij woonde op een boerderij aan de Googweg en was de koeien aan het melken toen er een Heinkel bommenwerper met zwart hakenkruis overkwam. De boordschutter begon te schieten met zijn mitrailleur. De bommenwerper vloog gelukkig door. Later vond de boerenzoon de kogels ingeslagen op het erf. De schutter had waarschijnlijk gemikt op de vele soldaten aan de overkant bij Any Dale en gelukkig gemist. Hoewel, hij had bijna de jongen geraakt!

En de burgers van Muiderberg?

De Nederlandse legerleiding zag op 12 mei dat de Duitsers gingen doorbreken bij de Grebbelinie (lijn Amersfoort - Rhenen).

Het zou dus gevaarlijk gaan worden voor de burgerbevolking in de dorpen rond de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Dus ook voor Muiderberg en Muiden die de meest noordoostelijke positie van de Waterlinie vormden.

Muiderberg moest evacueren. Op 13 mei werd de gehele bevolking van Muiderberg halsoverkop geëvacueerd naar Enkhuizen en Andijk. Men mocht niets meenemen behalve wat etensvoorraad. Hectisch! Allemaal op vrachtwagens, hier bij het Rechthuis, naar de trein in Weesp. Een angstige nachtelijke reis volgde. Bang voor luchtaanvallen en sabotage. Iedereen die we hebben gesproken, kon het zich herinneren als de dag van gisteren.

>>

◀ Muiderberg, onderdeel van de Nieuwe Hollandse Waterlinie, onder water gezet.

BUNKERS IN BEELD

Bijna oorlog in Muiderberg zelf!

Op 14 mei kwam de oorlog heel dichtbij. Het werd bijna menens. Muiderberg en Muiden liepen vol met terugtrekkende Nederlandse soldaten uit de Grebbelinie. Ze namen hun gevechtsofstellingen in de kazematten en loopgraven. De artillerie nam stelling in de Bloemendalerpolder om zowel Muiderberg als Muiden te ondersteunen. Ze hadden een bereik van 8 kilometer. Ze hadden de Duitsers een zware tijd kunnen geven, met hun kanonnen, mitrailleurs, mortieren en pantserafweergeschut. 1200 soldaten. Volle bak. Gelukkig heeft de slag bij Muiderberg en Muiden nooit plaatsgevonden. Het scheelde maar één dag! Want de Duitsers waren op 14 mei al voorbij Amersfoort en reden richting het Gooi. Maar toen werd Rotterdam gebombardeerd. Nederland besloot te capituleren. Eén dag later en het was hier een hel op aarde geweest. Voor zowel de Duitsers als de Nederlanders. Muiderberg en Muiden zouden zijn verwoest zoals Wageningen en Rhenen.

Aanvullende documentatie

- Huib ter Haar en Guus Kroon, 'Muiderberg en Muiden in de meidagen 1940'. Verkrijgbaar voor € 5 bij de auteur huibterhaar@ziggo.nl
- 'Uit beton gegoten - groepsschuilplaatsen type P', juni 2021, Uitgeverij De matrijs (zie pagina 11)
- Foto's Collectie Huib ter Haar

Manege Any Dale met bunker
(inmiddels gesloopt bij uitbreiding Any Dale) ▼

Boerderij Hottentot (en tevens militair hospitaal) met bunkers bij Hakkelaarsbrug (thans Noordpolderweg 4, R. Sonneveld)

Boerderij Hottentot is tijdens de mobilisatie van september 1939 tot mei 1940 (na de inval van de Nazi's in augustus 1939 in Polen) door het ministerie van Defensie (Oorlog) aangewezen als militair hospitaal/ziekenhuis. Het kreeg deze functie ten behoeve van de infanterie compagnie en ondersteunende eenheden die rondom de Hakkelaarsbrug (en Googweg en Keverdijk) waren gestationeerd.

Muiderberg en in het bijzonder de Hakkelaarsbrug waren onderdeel van de verdediging van Amsterdam c.q. van de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Hakkelaarsbrug lag aan de Rijksweg 1 (nu Naardermeer/Zuidpolderweg), belangrijkste opmarsroute voor de troepen van Hitler. Er werden hier zeer zware gevechten verwacht want de Nazi's moesten hier worden tegengehouden, vandaar de kanon- en mitrailleur kazematten en vele groepsschuilplaatsen. De gewonden moesten op korte afstand kunnen worden verpleegd, vlak achter de voorste lijn. Daarom werd Hottentot als militair hospitaal aangewezen. De Oranje Nassau school trouwens ook, ten behoeve van de eenheden aan de kust en de zeedijk cq in en rond het dorp.

Als de oorlog nog een dag langer had geduurd dus tot 15 mei, waren de Nazi's vanuit Amersfoort tot aan de Hakkelaarsbrug gekomen en zou Hottentot vol hebben gelegen met gewonden (en doden).

BERICHTEN

RAADPLEGEN ARCHIEF EN BIBLIOTHEEK

Wanneer u onze digitale collectie, onze bibliotheek of de documentatie in ons archief wilt raadplegen, neemt u contact op met Jan de Beus, onze vice-voorzitter-archivaris, bereikbaar via debeus@hetnet.nl.

OVERDRACHT VERZAMELINGEN AAN ONS ARCHIEF

U hebt kunnen lezen dat ons archief en onze bibliotheek zijn verrijkt met interessante verzamelingen en objecten. Zijn er meer mensen die hun Muiderbergse ansichten, boekjes of andere objecten een tweede leven gunnen in een openbare collectie, zij kunnen uiteraard bij ons terecht. Neemt u dan contact op via debeus@hetnet.nl.

BOEKENNIEUWS

Hendrik Dijk & Rob Hoekstra (red.)
'Uit beton gegoten. Groepsschuilplaatsen Type P'.

Ruim 250 Type P's zijn in de loop der jaren verdwenen of gesloopt, totdat in 2009 besloten werd de schuilplaatsen tot rijksmonument te verklaren. Voor deze publicatie zijn alle 580 bekende nog zichtbare Type P's bezocht en nauwkeurig in kaart gebracht. Ook de ruim 40 die er in Muiderberg nog staan! Prachtig geïllustreerd boek. Ook voor Muiderberg zeer interessant.

Uitgeverij Matrijs, prijs € 29,95 (incl. verzendkosten).

www.matrijs.com/Uit-beton-gegoten.-Groepsschuilplaatsen-Type-P.html

Ad van der Zee & Marloes Wellenberg
'Atlas van de Trekvaarten in Zuid-Holland'.

Hoewel 'zuid-hollands' geeft dit boek zoveel algemene informatie, waaronder gedetailleerde kaarten en verbluffend mooie afbeeldingen, een beschrijving van het ontstaan vanuit Amsterdam, van het trekvaarten-netwerk, de achtergronden van het stichten van 'buitens', en veel meer, dat lezers in onze regio er ook veel lees- en kijkplezier aan kunnen beleven. Een betoverend mooi boek!

Thoth, Uitgeverij Bussum, prijs € 34,95.
 Verkrijgbaar in de boekhandel.

AANVULLING VREDERUST

Mevrouw Claudia de Raadt stuurde ons naar aanleiding van het verhaal over boerenhofstede Vrederust nog het volgende mailtje:

'Iets over Vrederust. In mijn jeugd, rond 1950, woonde oom Elbert Nagel en tante Nel Nagel-ter Beek op de boerderij Vrederust. Ik zie het echtpaar Nagel niet genoemd. Dat is Elbert Nagel van de Gereformeerde Kerk in de Populierenlaan. Zijn vrouw, Petronella ter Beek, zuster van mijn moeder, is ook afkomstig van de molen de Onrust'.

VRIJWILLIGERS GEZOCHT

Voor de archivering met name de digitale registratie daarvan en de daarop volgende bewerking voor het webportaal van het gemeentearchief alsook bij de uitvoering van de activiteiten rond Open Monumentendag in september zoeken we nog een paar mensen die wat tijd beschikbaar hebben voor ons mooie dorp. Gezellig en leerzaam! Aanmelden via bestuur@st-mhm.nl

STICHTING TUSSEN VECHT EN EEM (TVE)

Op 3 november jl. besloten het bestuur en de deelnemersraad van TVE in te stemmen met ons verzoek om aansluiting bij deze koepelorganisatie.

De Stichting Tussen Vecht en Eem stimuleert de historische belangstelling voor het Gooi, Vechtstreek en Eemland. Binnen TVE werken ca. 40 lokale en regionale organisaties samen.

Jos Gunneweg en Jan de Beus gaven voorafgaand een korte presentatie.

ENCYCLOPEDIË MUIDERBERG

Het kan niemand zijn ontgaan dat zondag 10 oktober jl. op de Brink de Muiderbergse encyclopedie feestelijk werd gelanceerd.

Dit magnum opus van Harry Mock kwam na jaren van noeste arbeid van zijn kant en met inbreng van een aantal andere Muiderberg-historici online en is te raadplegen via encyclopediemuiderberg.nl.

HEINZE PARTITUREN EN BIOGRAFIE

Bij het in druk gaan van dit nummer mochten wij nog een bijzondere schenking ontvangen van de heer Hugo de Graaff, musicus, geboren Muiderberger en een van de organisten van Kerk aan Zee. Hij bood ons een aantal partituren van G.A. Heinze waarvan sommige met handgeschreven aantekeningen van de componist. Hiervoor onze dank.

**OUDSHOORN
ERSWINKEL**

GROENTE - FRUIT - PRIMEURS - KAAS - NOTEN - WIJN

Dorpstraat 29a | 1399 GT Muiderberg | 0294-263215 | info@verswinkeloudshoorn

C.D. de Haan B.V.
installatiebedrijf en winkel sinds 1910

**Zelf je energie
opwekken?**

Vraag naar de mogelijkheden

INSTALCENTER

Installatiebedrijf C.D. de Haan Dorpsstraat 1, Muiderberg - Telefoon 0294 261 313
Kijk ook op www.cddehaan.nl. Wij zijn aangesloten bij **InstalCenter**.

VERSWINKEL OUDSHOORN

sinds jaren een begrip!

door JAN DE BEUS en JOS GUNNEWEG

Het miezert, het is frisjes en volop herfst als wij dit schrijven. Alweer maanden geleden. Maar niet in Verswinkel Oudshoorn aan de Dorpsstraat 29-A in Muiderberg. Het fruit, de groenten, de kazen, noten en wijnflessen lachen je stralend en prachtig van kleur tegemoet. Wij treffen daar Frank Oudshoorn, geboren in 1955, zijn vrouw Karin en zoon Bart. Allen geboren en getogen in Muiderberg.

Frank vertelt. De familie kwam 2e helft jaren '40 van de vorige eeuw in Muiderberg te wonen. Geboren aan de Brink 32 was Frank nog maar 12 toen hij als hulp ging werken bij de VIVO winkel van Jaap en Mien Rodenburg aan de Dorpsstraat 12. Dat is de in 1901 gebouwde Vakantievilla Mon Plaisir, nu Harry Bakker Saxofoons. De familie Rodenburg verhuisde begin jaren 70 naar de overkant waar nu de SPAR zit en Frank ging mee. Niet lang daarna zet Frank een eigen groentezaak op aan de Lambertus Hortensiuslaan in Naarden.

Vervolgens keert hij weer voor een tijdje terug naar Rodenburg en gaat daarna wonen en werken in Blaricum. Inmiddels nemen Jan en Corrie Hetterscheid de SPAR over. Dan keert Frank definitief terug naar Muiderberg. Hij voelt dat er behoefte is aan huis-aan-huis levering van verse groente en begint met een busje en aanhangwagen jarenlang zijn verswaren uit te venten, tot dat hij samen met slager Cor de Wit een 2-in-1 winkel start in het pand Dorpsstraat 29A, waar hij nog steeds zit. Hier waren voorafgaand Ko en Nel de Gooijer een groentewinkel begonnen in een oude schuur. Later bouwden ze daar de kloeke winkel annex woonhuis zoals we dat nog steeds kennen en toen bewoond werd door Ans Westerveld.

Op 1 januari 1984 starten Frank en zijn vrouw Karin de groente- en fruitzaak. Vanaf 1989 trekt slager Cor de Wit er bij in tot 2000. Als deze na deze 11 jaar verdwijnt, breiden Frank en Karin de winkel uit met delicatessen tot 'verswinkel'. Zoon Bart en dochter Annemarie werken ook volop mee in de zaak die nu een echt familiebedrijf is geworden. Bart is al vanaf 1999 verantwoordelijk voor de kaas, noten en wijn, waarbij vooral de fantastische Skaap wijn uit Zuid Afrika niet onvermeld mag blijven.

We zagen de Oudshoorns samen met slager Dalmulder, de Spar en de bakker tientallen Muiderbergers van voedsel voorzien toen de eerste corona pandemie rondwaarde. Mensen bleven binnen maar ook de Oudshoorns zorgden toen dat de ouderen in ons dorp de boodschappen thuis bezorgd kregen! Ook op andere manieren blijkt hun sociale betrokkenheid. Zo zien we ze bij Concert aan Zee waar de kaas en wijn door hen verzorgd wordt.

Frank haalt herinneringen op aan de afgrijselijke situatie van de herinrichting van de Dorpsstraat, zo'n tien jaar geleden. Dat zorgde voor negen maanden overlast en een sterke omzetsdaling. Nu maar hopen dat de voorgenomen overschakeling op het warmtenet niet weer op hetzelfde uitdraait. Maar los daarvan, Frank, Karin, Annemarie en opvolger Bart - want ja hij gaat de zaak t.z.t. overnemen - treden de toekomst positief tegemoet. En met een jubileum in 2024 in het vooruitzicht is Verswinkel Oudshoorn een niet meer weg te denken Muiderbergse winkel geworden.

Wij danken hen voor het gesprek en wensen hen het allerbeste!

Groenteman en Slager, situatie omstreeks 1990

BUITENDIJKEN BOUW

BUITENDIJKEN

ONTWERP BOUW BEWONERS

aflevering 2 BOUW

door JOS GUNNEWEG

De wijk Buitendijken, die bijna een verdubbeling van het inwonertal van Muiderberg betekende kent een voorgeschiedenis van ruim 30 jaar, beginnend eind jaren '60 van de vorige eeuw, ongeveer een halve eeuw geleden alweer en eindigend 1997 toen de laatste woningen aan de Scholekster/Tesselschadelaan werden opgeleverd. Het lijkt nu wel het moment om eens terug te kijken op de ontstaansgeschiedenis daarvan.

We doen dit in een reeks van drie artikelen. Het eerste, in het vorige nummer, over 'het ontwerp'. In dit nummer over 'de bouw' en ter afsluiting over 'de bewoners'.

In de eerste aflevering zagen we dat het bestemmingsplan Buitendijken door de raad werd goedgekeurd in juni 1977 en een draagtijd had gehad van om en nabij de zeven jaar. Hierbij was een gebied Fase I op detailniveau uitgewerkt. Nog maar ongeveer de helft van het plangebied. We noemen het Buitendijken I, afgekort BD I.

Buitendijken fase II (BD II) het zuid-oostelijke deel was nog maar in schets ingevuld en zou in een apart bestemmingsplan worden uitgewerkt.

Dit gebeurde in de periode dat het bouwen in BD I volop aan de gang was. De uitwerking van BD II werd eveneens verzorgd door bureau Zandvoort. De ontwikkeling vond plaats in de periode 1978-1988. Hierbij werden door Grontmij in 1983 een verkeersonderzoek en een akoestisch onderzoek (verkeerslawaaï snelweg) verricht. De uitgewerkte plankaart Buitendijken II van bureau Zandvoort is in het gemeentearchief te Naarden te vinden en gedateerd 11-4-1988.

We zien een structuur die sterk afwijkt van het schetsontwerp uit 1977. Er zijn geen niveauverschillen meer, de cluster idee van de woningcomplexen is verlaten, er zijn meer parkeerplekken bij de woningen.

Wel is de meanderende vorm van Tesselschadelaan en Nienhuis Ruijskade (hierna afgekort TSL resp. NHRK) voortgezet en komt terug in de evenwijdig daaraan lopende Scholekster en Waterhoen. Daarentegen is de ontsluiting IJsselmeerweg die in het schetsontwerp nog in dezelfde geest als een gezellig meanderende weg was getekend, strakgetrokken tot de kaarsrechte asfaltstrook die hij nu is.

Volgens de plantoelichting uit 1987 is het de bedoeling om vooral woningen te bouwen met rijkssubsidie. Omdat nog niet bekend was voor welk contingent - aantal woningen per jaar - ook daadwerkelijk subsidie zou worden ontvangen is het plan verdeeld in deelprojecten of series. Ook is in de toelichting te lezen dat, gezien de veranderde woningbehoefte tot een wijziging in de aantallen en de verdeling van de woningen is besloten. Van 255 naar 302 woningen/wooneenheden, waarvan 234 kleinere eengezinswoningen met rijkssubsidie, 36 twee- en driekamerwoningen, idem (waarvan 18 zg. HAT-eenheden) en 32 vrije sectorwoningen. Precies het omgekeerde van de beweging die werd gemaakt in de raad van 10 september 1973 bij de vaststelling van BD I waarbij het aantal sociale huurwoningen werd verminderd, ook het totale aantal. Er bleek nu inmiddels vraag naar vooral kleinere woningen waardoor er stedenbouwkundig gezien nauwelijks sprake was van een verhoging van het bebouwde oppervlakte.

In 1986 is nog even sprake van het toevoegen, aan de zuidoost rand, van een bedrijventerrein van 2500 m². Daar kwam een storm van protest tegen en werd in november door de gemeenteraad geschrapt.

▲ Eerste stadium van het bouwrijp maken

Het bestemmingsplan werd ter visie gelegd op 8 maart 1988 en na het behandelen van de ruim honderd bezwaarschriften waarvan sommige tot AROB beroepen leidden, door de gemeenteraad van Muiderberg zonder noemenswaardige wijzigingen goedgekeurd.

Hoewel niet bewust gekozen want toen niet te voorzien, is het een gelukkig toeval geweest dat het tot 1988 duurde voordat BD II op papier klaar was.

>>

▲ **Situatie omstreeks 1981**

BD I vrijwel gereed; bouw Vinkenbaanschool klaar, vrije sector woningen De Maar nog niet gebouwd; loop van de verlengde Nienhuis Ruijskade en Tesselschadelaan en IJsselmeerweg - als bouwwegen - nog aangelegd zoals getekend in BD I (bron: archief SSN 092/415, fotocollectie Muiden, maker onbekend).

▼ **Eerste paal Scholekster**

BD II serie IV, eerste paal ter plekke van de Scholekster met op de achtergrond gereed zijnde woningen serie III van de Nienhuis Ruyskade (krantenbericht).

Precies nadat de bouw van BD I in 1980 nagenoeg was voltooid brak een financiële crisis uit, die tot 1984 zou duren. Of die crisis van invloed is geweest op de voortgang van de uitwerking van de plannen hebben we niet kunnen vaststellen.

DEELPROJECTEN

In BD I waren twee secties. Gerealiseerd 1976-78 resp. 1980.

Het plangebied BD II was aanvankelijk opgedeeld in vier series, waarvan sommige verdeeld over verschillende niet aaneengesloten locaties. Dit werd later nog aangepast in verband met het eerder genoemde contingent. Op een schema uit 1988 zien we de contouren van vijf series, sommige verdeeld over meerdere locaties. Ook dit blijkt niet de eindsituatie, het zouden er zes worden.

Wij mochten ons verheugen in de medewerking van de afdeling vergunningen van de gemeente Gooise Meren die ons de gedigitaliseerde bouwvergunningen en bouwtekeningen van Buitendijken toezond. Er ontbraken helaas enkele stukjes van de puzzel. Maar door het aanvullend raadplegen van de kadastrale kaart op internet waarop per perceel het bouwjaar en het bestuderen van andere bronnen waren we in staat om de puzzel van de bouw van Buitendijken op hoofdlijnen te leggen. We noteerden dat per deelproject in een database in xcell, waar we ook de namen van architecten en bouwers in vermeldden.

In grote lijn is de vergelijking tussen plan en eindresultaat wel te benaderen. Oorspronkelijk 550 woningen, werden 475 (zie jaargang 1 MHM nr 1, pagina 18), zijn het er volgens onze telling uiteindelijk 539 geworden.

De ambitie om ook in detail sociale huurwoningen en koop en zo mogelijk de diverse categorieën daarin, te achterhalen hebben we door de al genoemde hiaten, voorlopig moeten laten varen. Misschien in de laatste aflevering.

In de kaart op pagina's 20 en 21 zijn alle deelprojecten en hun resp. bouwjaren zichtbaar gemaakt.

OPENBAAR GROEN

De grote lijn voor het hele gebied, werd reeds uitgezet bij het ontwerp voor Buitendijken I. Het definitieve ontwerp werd uitgewerkt in het bestemmingsplan Buitendijken II en ontworpen, zo werd ons meegedeeld, door bureau Bakker en Bleeker. Dit bureau werd in 1977 opgericht door de beroemde stedenbouwkundige en landschapsarchitect Riek Bakker, die haar loopbaan overigens begonnen was bij bureau Zandvoort, en Ank Bleeker.

Een bepalend element in het ontwerp was de 'Vinkenplas' die reeds in plan I was geprojecteerd en al in een vroeg stadium gegraven. Dit was a.h.w. een echo van de Dobbertjeskom, het eeuwenoude wiel aan de andere kant van de dijk. Toen heette de Vinkenplas nog gewoon 'de vijver'. Pas na de bouw van de Vinkenbaanschool ging de naam over op de plas en werd het 'Vinkenplas'.

Overigens werd er in 1988, tot ongenoegen van Milieugroep Muiden/Muiderberg, 'een stukje van af gesnoept' omdat anders de uitgedetailleerde woningen van het ontwerp Buitendijken II niet pasten.

Samen met de andere onderdelen kwam het plan voor de groengebieden begin '88 in de inspraak. Het accent lag op het behoud van het groen aan de randen van het gebied. Zoals oude bomen en de rietbossages aan het strand, die zouden overlopen in 'het Voorland'. Aan de zuidoostzijde, waar vroeger de vuilnisbelt had gelegen werd een heuvelachtig wandelparkje geprojecteerd met twee rustieke houten bruggetjes, een trapveldje en enkele skatetoestellen waar vooraf ook nogal wat protest tegen was. Ook waren hier volkstuinjes gedacht maar die zijn er niet gekomen.

Wel gebleven en fraai uitgevoerd is het pleintje in het verlengde van de Horrewaarde, in het plan 'De Boeg' genaamd. Op een paar bankjes is het daar op mooie zomeravonden met een mooi uitzicht goed toeven.

STRAATNAAMGEVING

Toen de eerste woningen werden gebouwd waren de straten nog naamloos. De woningen werden aangeduid met bouwnummers en de kadastrale perceelnummers.

Als we de twee fasen van het bestemmingsplan Buitendijken op dit punt beschouwen, dan zien we bij Buitendijken I, straatnamen als de Kor, de Maar, Schoutenpad, Horrewaarde, de Lent etc. Oude toponiemen. Bij Buitendijken II, Zilvermeeuw, Scholekster, Purperreiger, Rietgors, etc. Watervogels.

Die eerste reeks is door het gemeentebestuur vastgesteld naar een advies van het comité Oud Muiderberg waar >>

'Praatplan' voor inrichting groengebieden Buitendijke

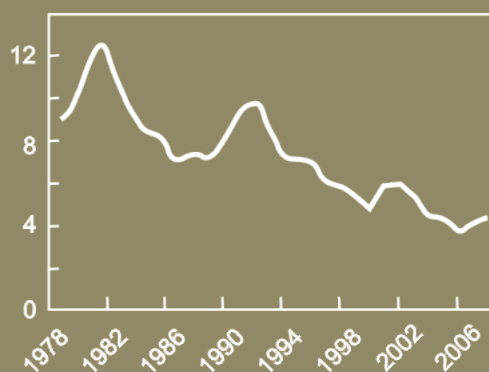

Praatplan Groen ▲

Het bestemmingsplan-kaartje van Buitendijken met in het zwart aangegeven de toekomstige groengebieden.

▼ Vinkenplas

Stukje Vinkenplas weer gedempt. Heien van damplanken (nu weer veranderd in talud). We zien de plek waar nu de bushalte is en de hoek Tesselschadelaan/Erfgooierslaan (BD II - 1, foto omstreeks 1989).

Hypotheekrente 1978-2007
(bron: www.huizenmarkt-zeepbel.nl)

Klaes Sierksma een grote inbreng leverde. Sierksma was destijds secretaris en een groot kenner van de oudste geschiedenis van ons dorp.*

Voor Buitendijken II weten we dat deze watervogel-straatnamen zijn voorgesteld door de heer Ab Heij, woonachtig aan de Zilvermeeuw, eerder aan het Schoutenpad. Er leefden meerdere ideeën, ook voor componistennamen. Heij stelde deze namen voor aan mevr. Marjo Vlaanderen, destijds wethouder-loco burgemeester. Op 1 juni 1989 deelde het college hem mee dat de door hem voorgestelde namen in de raadsvergadering van 28 juni ter goedkeuring zouden worden voorgelegd. Waarbij ook zijn wens dat de straat waar hij een nieuwe woning had gekocht, de Zilvermeeuw zou gaan heten, werd gehonoreerd. Zo kort waren de lijntjes die jaren!

HOE DE BOUW VAN EEN DEELPROJECT TOT STAND KWAM - een voorbeeld

Bij de voorgenomen bouw van een deelproject of 'serie' werden door het gemeentebestuur een drietal aannemerarchitecten-combinaties uitgenodigd om bij wijze van 'prijsvraag', met een ontwerp te komen. Een en ander op basis van het bestemmingsplan en een reeks nadere programmapunten m.n. betreffende de verdeling huur en koop. Dit ontwerp diende ondermeer te bevatten een schetsontwerp met een maquette en een berekening van de koopprijzen resp. de maandhuurbedragen. Een speciaal ingestelde projectgroep 'woningbouw' adviseerde aan burgemeester en wethouders over de ingediende voorstellen en de gemeenteraad nam hierover het definitieve besluit, waarbij tevens over de grondverkoop werd besloten. Voor de sociale huurwoningen ging de grond niet naar de desbetreffende aannemer maar naar de woningbouwvereniging in wiens opdracht de aannemer deze woningen bouwde. Het verhaal gaat dat bij die

voorselectie ook wel eens andere belangen meespeelden.

Voor Buitendijken II, serie III weten we uit een krantenartikel gedateerd 26 april 1990 hoe een en ander verliep. Het betreft het gebiedje Regenwulp-Waterhoen-Nienhuis Ruijskade 49-67.

Er waren, met hun respectieve architecten, uitgenodigd Peijlbouw Diemen, Teeuwissen Huizen en Slokker Huizen. Begin maart hadden de drie hun plannen ingediend en Slokker Huizen was met zijn architect Oosterhuis Hoofddorp door de projectgroep aangewezen als beste. In het plan zaten 32 sociale huurwoningen bestaande uit 22 eengezins-vierkamerwoningen, vier seniorenwoningen en zes gestapelde driekamerwoningen, met een gemiddelde huur van f 522 die in opdracht van woningbouwvereniging 'Ons belang' zouden worden gebouwd. Verder tien premiekoop, max. prijs f 142.000. Daarnaast 14 (zeven meer dan de eis) ongesubsidieerde koopwoningen van f 200.000 en vier vrije sector met een prijs van f 450.000.

De raad besloot conform. De bouw verliep voorspoedig en op 24 maart 1991 was het rijtje sociale huurwoningen reeds klaar. Waaronder Nienhuis Ruijskade 67 die de 750e door Ons belang gebouwde woning was (Muiden en Muiderberg samen), hetgeen uiteraard werd gevierd. En ter herinnering aan dat feit is door de metselaars op een kunstige wijze in de kopgevel aangegeven 'OB 750'.

INTUSSEN OP DIE KALE ZANDVLAKTE

Na 1980 was het een jaar of zes helemaal stil met de bouwactiviteit. Op een paar huizen aan De Maar na dan. Het opgehoogde terrein voor Buitendijken II lag er te blinken in het zonlicht en bij harde wind ontstonden er kleine zandstormpjes. Muiderbergers en anderen uit de omgeving ontdekten andere mogelijkheden voor dit terrein. Ook eerder al.

De Gooi- en Eemlander schrijft in juli 1977 over een afval stortplaats. Allerlei rotzooi tot en met een compleet bed was daar gedumpt.

Eind jaren '70 werd de zandvlakte ook ontdekt als autocross terrein.

Crossen met VW's op het zand van Buitendijken

Een vriendengroepje waren verwoede sleutelars aan bromfietsen en oude VW kever automobielen. Zij kwamen daarvoor bij elkaar bij garage de Wegman. Op een gegeven moment ontstond het idee om op het zand van 'De Buitendijke' te gaan crossen met sloopauto's. Dit werden al vlug VW kever's. Deze waren het meest geschikt omdat je die kon prepareren en je dan snel van motor kon wisselen.

Het aantal auto's waarmee gereden werd nam toe, die stonden dan in Muiderberg zelf. Daarvandaan werden ze dan naar de zandvlakte geduwd want niemand had nog een rijbewijs. Toch werd de auto vaak stiekem gestart in het dorp zelf en gereden zonder rijbewijs. Dat kon toen allemaal. Mensen staken hun duim op! Soms hadden ze het aan de stok met opper Heykamp, de dorpsveldwachter. Het crossgebeuren heeft met enige regelmaat zeker een jaar of twee geduurd. Dit is een verhaal apart, de moeite waard om uitvoeriger op terug te komen. Ook was er naar verluidt, op het terrein waar nu de Vinkenbaanschool is (De Maar) nog eens een kermis. Dat moet dan in de jaren '77-'79 geweest zijn.

Jaren later, maart 1987 trekt de Millieugroep Muiden/ Muiderberg aan de bel wegens het storten van verontreinigd puin op het terrein van het zanddepot van de voormalige kalkzandsteenfabriek (de Eerste Gooische Kalkzandsteenfabriek, Jan ter Gouwweg in Naarden, opgericht 1903, opgeheven 1973). Het terrein lag aan de oostrand van het bestemmingsplan en was bedoeld voor openbaar groen en de aanleg van de ontsluitingswegen. Door Rijkswaterstaat uitgevoerd onderzoek met één peilbuis, analyseerde toen de aanwezigheid van gevaarlijke

* Voor de betekenis van de straatnamen zie Kl. Sierksma, 'De straat- en andere namen van het dorp Muiderberg verklaard', Muiderberg 1988 en encyclopediemuiderberg.nl.

concentraties lood. In een bericht van 10 juni 1989 blijkt dat een vervolgonderzoek, met 15 peilbuizen uitgevoerd- aan toont dat dit 'loos alarm' is. Men veronderstelt dat de oorspronkelijke peilbuis bij toeval door of in de nabijheid van een pot verf in de grond was gegaan en toen de waarde van 770 microgram lood per liter testte. Niets aan de hand zegt wethouder C. Leupen. Al worden voor de zekerheid de daar gedachte volkstuintjes maar niet aangelegd.

DE 9 KAVELS DIE 10 WONINGEN WERDEN

In Buitendijken I waren 9 kavels voorzien voor vrije sector bouw, gelegen aan wat we nu kennen als Nienhuis Ruijskade 28-44. B&W stelden voor deze te verkopen aan een projectontwikkelaar. De gemeenteraad besliste anders. De kavels zouden bij openbare inschrijving worden verkocht waarbij Muiderbergers voorrang zouden krijgen. De raad stelde daartoe in zijn vergadering van 15 december 1977 de verkoopprijzen van de afzonderlijke kavels vast. Er bleek een overweldigende belangstelling voor zodat de toewijzing bij loting werd bepaald. Op kavel nr 3 na, die naar verluidt via een lokale makelaar reeds onderhands aan een Muiderberger was verkocht.

De financiële crisis van 1978-1983 kwam op een lelijke manier over de realisatie van deze bouwplannen heen. Rentens tegen tot wel 13% waardoor huizenprijzen in vrije val! Als men zijn nieuwe kavel had gekocht met een hypotheek op dagrente en zijn huidige woning nog niet verkocht was men de sjaak. Zo is kavel nr 5, tot 1988 onbebouwd gebleven. Kavel 9 werd op verzoek van de koper gesplitst

zodat hij er twee woningen op kon bouwen. Zo werden de negen kavels, 10 woningen.

Dan deed zich nog het geval voor dat de koper van kavel nr 1 ontdekte dat zijn perceel niet 620 m² doch slechts 520 m² groot was, een verschil van 15% in geld zo'n 25 duizend gulden! Hij sprak daar de gemeente op aan. Er ontstond een geschuif met perceelsgrenzen, die weer negatieve gevolgen had voor de belendende eigenaren. Er werd een kort geding tegen de gemeente aangespannen. De gemeente wilde praten. Toen partijen opnieuw rond de tafel zaten en Ruud Königel († 2020), toenmalig eigenaar van kavel 2, uit de losse pols een ruimere bocht in het straatdeel voor kavel 1 tekende waardoor deze zijn

GEMEENTE MUIDEN

Het gemeentebestuur van Muiden biedt te koop aan

9 KAVELS GROND

bestemd voor particuliere bouw, gelegen in het bestemmingsplan Buitendijken te Muiderberg, nabij het IJmeer.

De kavels variëren in grootte van 370 tot en met 620 m².

De verkoop van de grond zal geschieden bij openbare inschrijving.

Een woonvergunning is niet vereist.

Belangstellenden kunnen tot 17 juni a.s. een documentatiefolder met inschrijvingsformulier uitsluitend schriftelijk bij het gemeentebestuur van Muiden, Herengracht 84, Muiden, aanvragen.

Het gemeentebestuur voornoemd
W. Jongeneel burgemeester
M. C. Jansen secretaris

Telegraaf 11061977 (bron: Delpher)

rechtmatige 100 m² extra kon krijgen, was het probleem op onverwachte wijze ineens opgelost. Kopers tevreden, gemeente tevreden, kort geding ingetrokken!

DE BUSROUTE

De bus was al bij het eerste ontwerp een heet hangijzer. Voor de bus, toen lijn 136, werd vanuit Weesp gezien, het volgende tracé vastgesteld. Hakkelaarsbrug - Googweg - Brink - Eikenlaan - Willemslaan - Tesselschadelaan - IJsselmeerweg en verder. Spoedig bleek deze route en met name over de Willemslaan te smal. Bij het ontwerpen van bestemmingsplan Buitendijken II werd dan ook een andere route geschetst. Googweg - Gerard Doulaan - Pieter de Hooghlaan - Erfgooierslaan - Tesselschadelaan - IJsselmeerweg enz.

Daartoe zou er 'dijkdoorbraak' komen bij de ontmoeting Eikenlaan - Willemslaan - Pieter de Hooghlaan om deze laatste met de Erfgooierslaan, die tot dan toe doodlopend was, te verbinden.

Het verhaal gaat dat een wethouder, wonend aan de Willemslaan een belangrijke drijvende kracht achter deze routewijziging zou zijn geweest. Augustus 1988 werden er bezwaarschriften ingediend bij de Raad van State door Milieugroep Muiden/Muiderberg en door 9 burgers, die betoogden dat er natuurschade zou ontstaan en dat spelende kinderen op de Erfgooierslaan gevaar zouden lopen.

Deze bezwaren werden ongegrond verklaard. Begin 1992 besloot de raad tot de aanleg. Er werden bij de Blikwijk twee betonnen bunkers (groepsschuilplaatsen type P) gesloopt en de dijkdoorbraak was met twee dagen graven een feit.

De bus (thans 110 en 210) nam de nieuwe route begin 1993 in gebruik.

Krantverslag over de dijkdoorbraak

FOTO: TON KASTERMANS

* De Zuiderzeedijk in Muiderberg is doorgebroken. Twee dagen graven was genoeg om een grote bres te slaan in de groene wal tussen de Erfgooiers- en de Willemslaan. De komende tijd wordt een weg aangelegd in wat nu een gat is. Dit wordt de tweede verbinding tussen oud Muiderberg en de nieuwbouw-

Milieugroep Muiden-Muiderberg worden uitgevoerd. Er bestaat nogal wat twijfel over de noodzaak van de weg, die vooral dienst als nieuwe route voor Centraal Nederland. Uiteindelijk besloot de gemeenteraad dit jaar toch vast te houden aan de aanleg. Onder andere omdat bewoners van de Tesselschade-

SECTIES-SERIES-ARCHITECTEN-BOUWERS

Wij maakten een overzicht van alle secties resp. series die in de loop van de periode van 20 jaar in plan Buitendijken werden gebouwd. De bouwjaren, de aantallen woningen, de combinaties aannemer-architect. De sociale huurwoningen werden gerealiseerd in opdracht van de Christelijke Woningbouwvereniging 'Ons Belang', maar wel door dezelfde aannemer gebouwd als de koopwoningen. Hieronder beschrijven wij de series in chronologische volgorde, met uiteraard wat extra aandacht voor de Muiderbergse architecten.

BUITENDIJKEN I

BD I sectie 1a (1976)

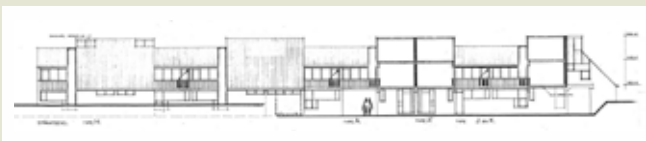
Verster-Dijkstra-Loerakker Architecten Amsterdam
Aannemer Peijlbouw BV, Diemen & Christelijke
Woningbouwvereniging 'Ons Belang'
74 woningen

Sectie 1 werd in twee fasen gebouwd. Fase 1a betrof de woningen aan De Grote Haar, Horrewaardede (deel), Scharing, alsmede de ring Scharing, NHRK (deel), Kleine Haar, Grote Haar (deel). Ontworpen in '74 d.m.v. een zg. art. 19 WRO procedure, vooruitlopend op de finale goedkeuring van het bestemmingsplan in juni 1977. Vandaar dat de eerste paal reeds kon worden geslagen op 29 september 1976. Ontwerpend architect Ben Loerakker (1931-2021) was een architect met een veelzijdig oeuvre, die de ontwerpogave voor dit buurtje opvatte als de bouw van een Zuiderzeedorpje, zonder dat het een 'retro-stijl' werd. Peijlbouw BV was een middelgrote aannemer, gevestigd in Diemen en is opgeheven. Van deze woningen werden geen bouwtekeningen aangetroffen.

BD I sectie 1b (1978)

Architectenbureau Teeken Amsterdam
Aannemer Peijlbouw, Diemen
45 premiekoopwoningen + 24 garageboxen

Fase 1b omvat 'de U' Tesselschadelaan-Schoutenpad-NHRK (deel). Blijkens de bouwtekeningen en verkoopprospectus ontworpen door architect Henk J. Teeken uit Amsterdam. Teeken (Heerlen 1932-Amsterdam 2016) was afkomstig uit een familie van architecten. Woonde in de jaren '70 in Muiderberg. Zijn ontwerp sluit naadloos aan bij de ideeën die de stedenbouwkundigen voor ogen hadden. Hij maakte zelfs op de garageboxen een pannengedekt zadeldak. Aan de Tesselschadelaan, Schoutenpad en de NHRK plaatste hij, zoals in het bestemmingsplan ontworpen, de bergingen op afstand van de voorgevel en liet het dak daarover doorlopen zodat er een uitpandige corridor ontstond bij de voorgevels van de huizen langs. Deze is later door veel bewoners overigens dicht gemaakt.

Voorgevels diverse woningtypen o.a. Nienhuis Ruijskade 48-60.

BD I sectie 2a/b (1980)

Verster-Dijkstra-Loerakker Architecten, Amsterdam
Aannemer Peijlbouw BV, Diemen & Christelijke
Woningbouwvereniging 'Ons Belang'
103 woningen

Ontwerpend architect was Ben Loerakker. In deze sectie

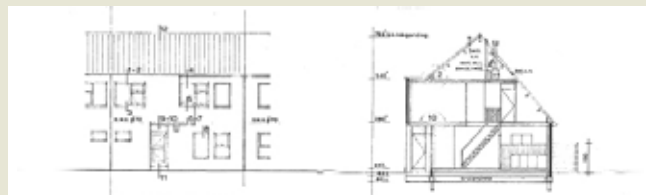

Horrewaardede gezien vanaf Tesselschadelaan in 1979 - BD I sectie 1 (foto Vera van der Berg)

zien we in grote lijnen de ook door Loerakker ontworpen woningtypen sectie 1a terugkomen.

Voorgevel en doorsnede van woningtype WA, o.a. De Lent en Horrewaarde

BD I sectie 2c 'de negen kavels' (1979/80)

Zoals eerder aangegeven werden het 10 vrije sector woningen. De ontwerpogave werd bemoeilijkt doordat deze percelen aan de Nienhuis Ruijskade trapeziumvormig waren met een flink hoogteverschil tussen voor- en achter. We beschrijven ze aan de hand van de oorspronkelijke kavelnummering, van 1 (huisnummer 28) tot 9 (huisnummers 44-44a).

Alleen de architecten, aannemers hier minder relevant.
 Kavel 1 (1979/80) - Architectenburo A. Stork BV, Weesp (gevel thans sterk verbouwd)
 Kavels 2/3 (1980) - Achitectbureau Wiebe Hofman, Muiderberg
 Kavel 4 (1979) en kavel 5 (1988) - Architecten onbekend
 Kavels 6/7 (1979/80) - Architectenbureau Teeken, Amsterdam
 Kavel 8 (1978) - Architect onbekend
 Kavel 9 (1981) - Architectenbureau Dinant, Amsterdam
 Dubbel woonhuis waarvan een met de entree om de hoek, Schoutenpad. Eerste eigenaar tevens bewoner is architect Paul Dinant, geboren 1951, thans wonend Googweg Muiderberg.

BD I sectie 2d (1984)

2x 5 vrije sector

Architect en aannemer Peijlbouw BV, Diemen

Deze 10 luxe vrijstaande herenhuizen aan De Maar zijn ontworpen in eigen beheer van Peijlbouw door Jaap Roeten († 2018). Ongetwijfeld vanwege de financiële crisis 1978-1983, pas verkocht en gebouwd 1984.

Vinkenbaanschool (1980-1981)

Architectenbureau A. Stork BV, Weesp

Aannemer (onbekend)

Opdrachtgever gemeente Muiden

Gebouwd op het scharnierpunt tussen BD I en BD II. Eerste steen september 1980, opgeleverd mei 1981.

In juni werd daar de schoolmusical opgevoerd die handelde over de voorgeschiedenis en werd besloten met het symbolisch overhandigen van 'de sleutel'.

Wiebe Hofman

Geboren in Amsterdam 1934, studeerde architectuur aan de Amsterdamse Academie van Bouwkunst. Voerde van 1971-2006 in Muiderberg zijn architectenbureau Wiebe Hofman HBO Architect BNA BV aan de Paulus Potterlaan. Deed veel nieuw- en verbouw in Muiden/Muiderberg en in de regio. Was o.a. voorzitter van de stichting Muider Muizenfort Museum en een van de oprichters van de stichting Pampus. Naast zijn ontwerp voor kavel 8/9 van BD I heeft Wiebe vooral zijn stempel gedrukt op vele ontwerpen in BD II.

Vrijstaande herenhuizen aan De Maar

BUITENDIJKEN II

BD II serie I (1987)

Loerakker - Rijnboutt - Ruijsenaars Architecten, Amsterdam

Aannemer Peijlbouw BV, Diemen & Christelijke Woningbouwvereniging 'Ons Belang'
65 woningen

Ontwerpend architect was Kees Rijnboutt. Eerste paal 18 november 1986 door wethouder G. Ruiter.

2-onder-1 kap herenhuizen aan de Erfgooierslaan

BD II serie IIa/b (1988)

Wiebe Hofman Architectebureau, Muiderberg
Aannemer Muwi van Gent, Amersfoort

57 woningen

Muwi van Gent is opgegaan in Heijmans Bouw BV.

Ontwerp voor de Meerkoet

BD II serie III (1990-1991)

A. Oosterhuis buro voor stedenbouw en architectuur BV, Hoofddorp

Aannemer Slokker, Huizen

59 woningen

Architect ir. A. Oosterhuis (geb. 1946) was tot 2016 lid van de Erfgoedcommissie gemeente Haarlemmermeer. Slokker, Huizen is thans Slokker Bouwgroep BV, Huizen.

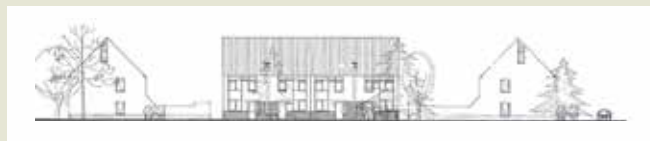
Geschakelde villa's met garage aan de Regenwulp

BD II serie IV (1991-1992)

Wiebe Hofman Architectebureau, Muiderberg
Aannemer Bot Bouw Initiatief BV, Alkmaar & Christelijke Woningbouwvereniging 'Ons Belang'

46 woningen

Bot Bouw Initiatief BV is een ontwikkelende bouwer. Het bedrijf vierde in 2012 zijn 100-jarig bestaan. Thans gevestigd te Heerhugowaard als Bot Bouw BV.

Vier premie huurwoningen o.a. aan de Scholekster

foto Ineke Oostveen

Kees Rijnboutt

Geboren 1939, is sinds 1978 woonachtig in Muiderberg. Studeerde cum-laude af aan de TU Delft, was onder veel meer adjunct-directeur van de Dienst Volkshuisvesting Amsterdam, hoogleraar TU Delft, stadsstedenbouwer voor Den Haag en Rijksbouwmeester. In 2015 verscheen zijn boek *Kees Rijnboutt architect 'what shall we do with all this useless beauty'*. Nam in 2016 afscheid als directeur van het architectenbureau Rijnboutt BV. Rijnboutt woont in een van de geschakelde herenhuizen, 2-onder-1 kapwoningen, aan de Erfgooierslaan die hij zelf ontwierp.

BD II serie Va/b (1995/1996)

Architectenbureau Hofman Muiderberg
Aannemer Bot Bouw Initiatief BV, Alkmaar & Christelijke Woningbouwvereniging 'Ons Belang'

Onderdeel van dit plan vier zgn. 'torentjes' met elk zes appartementen in drie bouwlagen, hoek Scholekster/Aalscholver resp. hoek Tesselschadelaan/Aalscholver. Deze waren qua nokhoogte ca. 1 m hoger dan de omringende woningen. Een grotere hoogte was in het bestemmingsplan niet toegestaan. Sociale huurwoningen 'Ons Belang' werden op 2 februari 1996 feestelijk opgeleverd. Het zouden de laatste zijn in plan Buitendijken.

BD II serie VI (1996-1997)

Loerakker-Rijnboutt-Ruijsenaars-Hendriks -van Gameraen-Mastenbroek BV, Amsterdam

Aannemer Vos & Teeuwissen BV, Huizen

29 woningen

Deze 29 vrije sector woningen zijn van een afwijkend type. Binnen de architectengroep ontworpen door architect Gert Jan Hendriks, geboren 1946, thans wonend te Muiden. De woningen hebben een versprongen kap met aan de voorgevel een laag lessenaarsdak boven een glaspui tot de grond, waarachter de keuken ligt. De doorsnede geeft een beeld van de indeling. Onder het lage dak is een vide. De bouwer noemde het 'verandawoningen met opkamer'. In de volksmond kregen ze de bijnaam 'de keukenboulevard'. Hendriks ontwikkelde dit type in het kader van een prijsvraag voor de gemeente Huizen voor een rijtje van ca. 10 woningen, die hij samen met de desbetreffende aannemer had gewonnen. Samen met deze zelfde aannemer bouwde hij die woningen in Buitendijken en sloot daarmee de gehele bouwperiode af die 20 jaar had geduurd. Vos & Teeuwissen BV, Huizen is opgegaan in Heijmans Bouw BV.

Verandawoningen met opkamer (bron: verkoopbrochure, part. collectie)

Bouwketen op de overgang van Nienhuis Ruijskade oud en nieuw (begin 1976).

heel gewoon was. Dit kwam omdat er gebouwd werd op de uitloper van de stuwwal, eigenlijk de flank van de 'Muiderberg'. Het lagere deel was in de loop van millennia volgeslibt met zeeklei waarop zich een dunne laag veen had afgezet. Daarop was dan bij het bouwrijp maken de laag van 2-2,5 m ophoogzand

staffunctie bij Peijlbouw waar hij ondermeer de contacten, meer- en minderwerk en uitvoerings-tekenwerk verzorgde voor de kopers van BD

II serie 1, o.a. Boekweit, De Lent en Erfgooierslaan. De woningverdeling, zowel voor huur als (premie-) koopwoningen, zo vertelt Marjot, liep via de gemeente.

Hierover meer in aflevering 3.

BOUWERS VERTELLEN

De eerste bewoner van Buitendijken was **Jacques de Boer**. Hij was de projectleider van Peijlbouw, de Diemense aannemer die vrijwel alle woningen in BD I bouwde. Buitendijken bestond alleen nog maar als een zandwoestijn. De Boer was in begin een kolonist, die samen met zijn vrouw en later ook twee kinderen van juli '76 - oktober '78 in een caravan woonde bij het ketenpark dat Peijlbouw bij de knik in de Tesselschadelaan had gebouwd.

De Boer, die later ook een tijdlang directeur zou zijn bij Peijlbouw, was

gekomen. De eerste 'korte' paal ging de grond in 29 september 1976. De garageboxen konden zonder palen, 'op staal' gefundeerd.

Door een misverstandje raakte een van de drie kadastrale richtpunten waar de rest van de percelen met driehoeksmeting aan zouden worden gehangen, namelijk die bij De Rijver, kort na het aanbrenge onder het zand bedolven en was naar verluidt, niet meer terug te vinden. Hoe dit opgelost is geworden vermeldt de historie niet maar er zijn geen aanwijzingen dat het uitzetten van de percelen problematisch is verlopen.

Bouwkundig tekenaar was **Dick Marjot**, vanaf de oplevering daarvan in 1980, wonend aan De Lent (nog steeds daar woonachtig en gepensioneerd). Van 1980-1985 werkte hij bij architect Wiebe Hofman waar hij o.a. tekende aan de vrije sector woningen BD II serie 2a/b, o.a. Nienhuys Ruyskade. Daarna van 1985-1989 in een

SLOT

Op 29 september 1976 ging met feestelijk vertoon de eerste paal de grond in. Eind 1996 werd - in alle stilte de laatste woning opgeleverd. Na 20 jaar is plan Buitendijken dan voltooid. Er zijn volgens de research van de auteur, 539 woningen aan het dorp toegevoegd waarin nu ca. 1250 mensen wonen, tegen 1750 in kern Muiderberg. Zorgvuldig ontworpen. Gelegen in de beschermende omarming van de oude Zuiderzeedijk, met een mooie aansluiting op het oude dorp en met allerlei onverwachte plekjes en doorkijkjes, is het net als wat het gemeentebestuur van Muiden en de ontwerpers en voor ogen hadden, zeker geen saai rechttoe-rechtaan wijk geworden!

>>

ook een van de de eerste bewoners van de 'echte' woningen uiteraard. Aan het Schoutenpad, opgeleverd 1978 waar hij nu - gepensioneerd, nog steeds woont.

Jacques de Boer vertelt: *'Toen het uitzetwerk van de eerste 45 woningen van Teeken klaar was (BDI-1b), op de hoek Schoutenpad en Tesselschadelaan werd er met een trekker dwars door het uitzetwerk gereden, wellicht uit frustratie van een boer. Ik heb nooit kunnen achterhalen wie dat geweest is. Er stonden op dat moment nog geen hekken om de bouw.'*

Korte palen waren voldoende, met ca. 6 m kon worden volstaan. Waar elders in het veengebied rondom Amsterdam een paallengte van 20 m

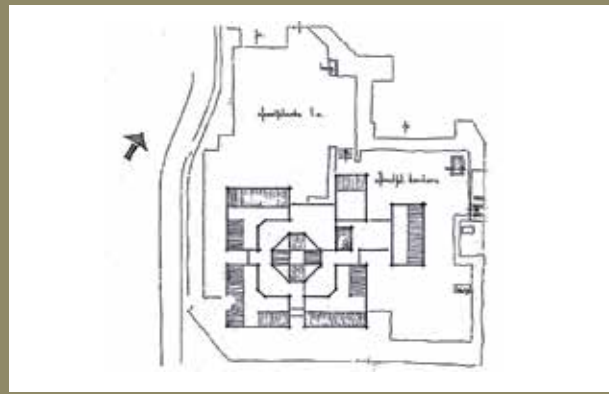
Buitendijken is 'af'

BUITENDIJKEN BOUW

Ons Belang

Christelijke Woningbouwvereniging 'Ons Belang', formeel de opdrachtgever voor de sociale huurwoningen in plan Buitendijken hield destijds kantoor aan de Prins Bernhardsingel 2 te Muiden. Het woningbezit van 'Ons Belang' is door fusies overgegaan naar De Woningbouw Weesp, later in Ymere Amsterdam. Het woningbezit Muiden-Muiderberg wordt per 29 april 2022 weer doorgeschoven naar woningcorporatie Het Gooi en Omstreken.

Situatieschets van Vinkenbaanschool

Aanvullingen en correctie

In het vorige artikel (MHM magazine jaargang 1, nummer 1) werden Jan Verhoeven en Abel Cahen genoemd als architecten die bij het ontwerp van Buitendijken I als bestemmingsplan met bureau Zandvoort hadden samengewerkt. Dit klopt. Vastgesteld moet worden dat zij bij de verdere uitwerking, i.c. het ontwerp van de woningen van de eerste en de tweede sectie echter geen inbreng meer hebben geleverd. Van Cahen werd abusievelijk een fout geboortjaar en een tevens een overlijdensjaar vermeld. Klopt niet. Cahen werd geboren in 1934 en nog steeds onder ons. Is de echtgenoot van Sonja Barend.

LITERATUUR EN BRONNEN

ALGEMEEN

- Gemeentearchief Gooise Meren, Naarden, oud archief gemeente Muiden inv. nr 1595, map stukken vaststelling bestemmingsplan Buitendijken 1985, ter visie 8 maart 1988
- Archief st-mhm diverse foto's en knipsels uit digitale collectie Wegman e.a., trefwoord Buitendijken
- Artikel Afd. AZ gemeente Muiden, MuiderNieuws 9 juni 1977
- Archief bouwtekeningen en bouwvergunningen gemeente Gooise Meren (met dank aan de medewerkers afd. Vergunningen)
- H. Mock, 'de Bocht van Mock' (ofwel de 'kromming van Königel'), kwartaalblad Historische Kring Stad Muiden 'Villa Amuda', September 2014 (25ste jaargang, nummer 106), informatie over 'de 9 kavels'
- H. Mock 'Lagere Scholen na Eeuw weer in één Gebouw', MHM magazine nummer 1, 2021, p. 26
- Ben Loerakker architect, in 'Eerst de structuur dan de vorm', NAI uitgevers, 1996, p. 65, 66 en 141

WEBSITES

- kadastralekaart.nl
- www.delpher.nl (krantenartikelen met trefwoord Buitendijken Muiderberg)
- nl.wikipedia.org/wiki/Ben_Loerakker
- rkd.nl/nl/explore/artists/285039 (H.J. Teeken)

GESPREKKEN/INTERVIEWS

- Met de heren J. de Boer, G.J. Hendriks, A. Heij, W. Hofman, D. Marjot, H. Mock, K. Rijnboutt en P. Wegman

kleef	hoogte/breedte/omschrijving	verf/wand/verloop	maat	bezoek, arch.	vervaldatum/overname	opn
BUITENDIJKEN I						
sectie I						
Middelste Kaveldeelen 04-02	1976	1976	1 kav.	JA	TC	Pay/Bouwe br
Middelste Kaveldeelen 04-03	1976	1976	4	JA	TC	Pay/Bouwe br
Middelste Kaveldeelen 04-04	1976	1976	2	JA	TC	Pay/Bouwe br
Middelste Kaveldeelen 04-05	1976	1976	4	JA	TC	Pay/Bouwe br
De Groete Meer 2-07	1976	1976	verlie	4	JA	TC
De Groete Meer 9-01	1976	1976	2	JA	TC	Pay/Bouwe br
De Groete Meer 13-18	1976	1976	4	JA	TC	Pay/Bouwe br
De Groete Meer 15-01	1976	1976	4	JA	TC	Pay/Bouwe br
De Groete Meer 15-02	1976	1976	6	JA	TC	Pay/Bouwe br
De Groete Meer 14-18	1976	1976	8	JA	TC	Pay/Bouwe br
De Groete Meer 20-26	1976	1976	4	JA	TC	Pay/Bouwe br
De Groete Meer 20-28	1976	1976	2	JA	TC	Pay/Bouwe br
Schouweraad 2-08	1976	1976	verlie	13 p.k.	JA	TC
Tesselschadelaan 02-03	1976	1976	2	JA	TC	Pay/Bouwe br
Tesselschadelaan 02-04	1976	1976	2	JA	TC	Pay/Bouwe br
Tesselschadelaan 02-05	1976	1976	2	JA	TC	Pay/Bouwe br
Tesselschadelaan 02-06	1976	1976	2	JA	TC	Pay/Bouwe br
Tesselschadelaan 02-07	1976	1976	2	JA	TC	Pay/Bouwe br
Tesselschadelaan 02-08	1976	1976	2	JA	TC	Pay/Bouwe br
Tesselschadelaan 02-09	1976	1976	2	JA	TC	Pay/Bouwe br
Tesselschadelaan 02-10	1976	1976	2	JA	TC	Pay/Bouwe br
Tesselschadelaan 02-11	1976	1976	2	JA	TC	Pay/Bouwe br
Tesselschadelaan 02-12	1976	1976	2	JA	TC	Pay/Bouwe br
Tesselschadelaan 02-13	1976	1976	2	JA	TC	Pay/Bouwe br
Tesselschadelaan 02-14	1976	1976	2	JA	TC	Pay/Bouwe br
Tesselschadelaan 02-15	1976	1976	2	JA	TC	Pay/Bouwe br
Tesselschadelaan 02-16	1976	1976	2	JA	TC	Pay/Bouwe br
Tesselschadelaan 02-17	1976	1976	2	JA	TC	Pay/Bouwe br
Tesselschadelaan 02-18	1976	1976	2	JA	TC	Pay/Bouwe br
Tesselschadelaan 02-19	1976	1976	2	JA	TC	Pay/Bouwe br
Tesselschadelaan 02-20	1976	1976	2	JA	TC	Pay/Bouwe br
Tesselschadelaan 02-21	1976	1976	2	JA	TC	Pay/Bouwe br
Tesselschadelaan 02-22	1976	1976	2	JA	TC	Pay/Bouwe br
Tesselschadelaan 02-23	1976	1976	2	JA	TC	Pay/Bouwe br
Tesselschadelaan 02-24	1976	1976	2	JA	TC	Pay/Bouwe br
Tesselschadelaan 02-25	1976	1976	2	JA	TC	Pay/Bouwe br
Tesselschadelaan 02-26	1976	1976	2	JA	TC	Pay/Bouwe br
Tesselschadelaan 02-27	1976	1976	2	JA	TC	Pay/Bouwe br
Tesselschadelaan 02-28	1976	1976	2	JA	TC	Pay/Bouwe br
Tesselschadelaan 02-29	1976	1976	2	JA	TC	Pay/Bouwe br
Tesselschadelaan 02-30	1976	1976	2	JA	TC	Pay/Bouwe br
Tesselschadelaan 02-31	1976	1976	2	JA	TC	Pay/Bouwe br
Tesselschadelaan 02-32	1976	1976	2	JA	TC	Pay/Bouwe br
Tesselschadelaan 02-33	1976	1976	2	JA	TC	Pay/Bouwe br
Tesselschadelaan 02-34	1976	1976	2	JA	TC	Pay/Bouwe br
Tesselschadelaan 02-35	1976	1976	2	JA	TC	Pay/Bouwe br
Tesselschadelaan 02-36	1976	1976	2	JA	TC	Pay/Bouwe br
Tesselschadelaan 02-37	1976	1976	2	JA	TC	Pay/Bouwe br
Tesselschadelaan 02-38	1976	1976	2	JA	TC	Pay/Bouwe br
Tesselschadelaan 02-39	1976	1976	2	JA	TC	Pay/Bouwe br
Tesselschadelaan 02-40	1976	1976	2	JA	TC	Pay/Bouwe br
Tesselschadelaan 02-41	1976	1976	2	JA	TC	Pay/Bouwe br
Tesselschadelaan 02-42	1976	1976	2	JA	TC	Pay/Bouwe br
Tesselschadelaan 02-43	1976	1976	2	JA	TC	Pay/Bouwe br
Tesselschadelaan 02-44	1976	1976	2	JA	TC	Pay/Bouwe br
Tesselschadelaan 02-45	1976	1976	2	JA	TC	Pay/Bouwe br
Tesselschadelaan 02-46	1976	1976	2	JA	TC	Pay/Bouwe br
Tesselschadelaan 02-47	1976	1976	2	JA	TC	Pay/Bouwe br
Tesselschadelaan 02-48	1976	1976	2	JA	TC	Pay/Bouwe br
Tesselschadelaan 02-49	1976	1976	2	JA	TC	Pay/Bouwe br
Tesselschadelaan 02-50	1976	1976	2	JA	TC	Pay/Bouwe br
Tesselschadelaan 02-51	1976	1976	2	JA	TC	Pay/Bouwe br
Tesselschadelaan 02-52	1976	1976	2	JA	TC	Pay/Bouwe br
Tesselschadelaan 02-53	1976	1976	2	JA	TC	Pay/Bouwe br
Tesselschadelaan 02-54	1976	1976	2	JA	TC	Pay/Bouwe br
Tesselschadelaan 02-55	1976	1976	2	JA	TC	Pay/Bouwe br
Tesselschadelaan 02-56	1976	1976	2	JA	TC	Pay/Bouwe br
Tesselschadelaan 02-57	1976	1976	2	JA	TC	Pay/Bouwe br
Tesselschadelaan 02-58	1976	1976	2	JA	TC	Pay/Bouwe br
Tesselschadelaan 02-59	1976	1976	2	JA	TC	Pay/Bouwe br
Tesselschadelaan 02-60	1976	1976	2	JA	TC	Pay/Bouwe br
Tesselschadelaan 02-61	1976	1976	2	JA	TC	Pay/Bouwe br
Tesselschadelaan 02-62	1976	1976	2	JA	TC	Pay/Bouwe br
Tesselschadelaan 02-63	1976	1976	2	JA	TC	Pay/Bouwe br
Tesselschadelaan 02-64	1976	1976	2	JA	TC	Pay/Bouwe br
Tesselschadelaan 02-65	1976	1976	2	JA	TC	Pay/Bouwe br
Tesselschadelaan 02-66	1976	1976	2	JA	TC	Pay/Bouwe br
Tesselschadelaan 02-67	1976	1976	2	JA	TC	Pay/Bouwe br
Tesselschadelaan 02-68	1976	1976	2	JA	TC	Pay/Bouwe br
Tesselschadelaan 02-69	1976	1976	2	JA	TC	Pay/Bouwe br
Tesselschadelaan 02-70	1976	1976	2	JA	TC	Pay/Bouwe br
Tesselschadelaan 02-71	1976	1976	2	JA	TC	Pay/Bouwe br
Tesselschadelaan 02-72	1976	1976	2	JA	TC	Pay/Bouwe br
Tesselschadelaan 02-73	1976	1976	2	JA	TC	Pay/Bouwe br
Tesselschadelaan 02-74	1976	1976	2	JA	TC	Pay/Bouwe br
Tesselschadelaan 02-75	1976	1976	2	JA	TC	Pay/Bouwe br
Tesselschadelaan 02-76	1976	1976	2	JA	TC	Pay/Bouwe br
Tesselschadelaan 02-77	1976	1976	2	JA	TC	Pay/Bouwe br
Tesselschadelaan 02-78	1976	1976	2	JA	TC	Pay/Bouwe br
Tesselschadelaan 02-79	1976	1976	2	JA	TC	Pay/Bouwe br
Tesselschadelaan 02-80	1976	1976	2	JA	TC	Pay/Bouwe br
Tesselschadelaan 02-81	1976	1976	2	JA	TC	Pay/Bouwe br
Tesselschadelaan 02-82	1976	1976	2	JA	TC	Pay/Bouwe br
Tesselschadelaan 02-83	1976	1976	2	JA	TC	Pay/Bouwe br
Tesselschadelaan 02-84	1976	1976	2	JA	TC	Pay/Bouwe br
Tesselschadelaan 02-85	1976	1976	2	JA	TC	Pay/Bouwe br
Tesselschadelaan 02-86	1976	1976	2	JA	TC	Pay/Bouwe br
Tesselschadelaan 02-87	1976	1976	2	JA	TC	Pay/Bouwe br
Tesselschadelaan 02-88	1976	1976	2	JA	TC	Pay/Bouwe br
Tesselschadelaan 02-89	1976	1976	2	JA	TC	Pay/Bouwe br
Tesselschadelaan 02-90	1976	1976	2	JA	TC	Pay/Bouwe br
Tesselschadelaan 02-91	1976	1976	2	JA	TC	Pay/Bouwe br
Tesselschadelaan 02-92	1976	1976	2	JA	TC	Pay/Bouwe br
Tesselschadelaan 02-93	1976	1976	2	JA	TC	Pay/Bouwe br
Tesselschadelaan 02-94	1976	1976	2	JA	TC	Pay/Bouwe br
Tesselschadelaan 02-95	1976	1976	2	JA	TC	Pay/Bouwe br
Tesselschadelaan 02-96	1976	1976	2	JA	TC	Pay/Bouwe br
Tesselschadelaan 02-97	1976	1976	2	JA	TC	Pay/Bouwe br
Tesselschadelaan 02-98	1976	1976	2	JA	TC	Pay/Bouwe br
Tesselschadelaan 02-99	1976	1976	2	JA	TC	Pay/Bouwe br
Tesselschadelaan 03-00	1976	1976	2	JA	TC	Pay/Bouwe br

Database van de bouwpercelen in Buitendijken I en II (archief st-MHM)

Zilvermeeuw in aanbouw (BD II-serie IIa, foto ca. 1988)

Tesselschadelaan NO zijde, huisnummers 59-73 gereed en bewoond (BD I-1b, foto ca. 1979)

Vinkenbaan leerling Ilse Vloothuis overhandigt in de schoolmusical symbolisch de 'sleutel' aan meester Rik Wiedemeijer (juni 1981, foto familiearchief Van Tulder)

NIEUWE AANWINSTEN IN DE SCHATKAMER VAN MONUMENTAAL EN HISTORISCH MUIDERBERG

In vogelvlucht een overzicht van de meest opmerkelijke schenkingen die wij het afgelopen half jaar mochten ontvangen. Veel hier van is verkregen op het uiterst succesvol verlopen Open Monumenten Weekend, 11 en 12 september vorig jaar.

door JAN DE BEUS

Dat weekend ontvingen wij een prachtige staalgravure van de Hofstede en Buitenplaats 'Wisseloorde', met het daartoe behorende 'Rustlust' te Muiderberg van den Heer D.C. de Groot Jamin te Amsterdam.

De staalgravure in sepia van W.H. Hoogkamer (1812) was een schenking van Mevrouw Spaargaren.

Zij schonk ons ook nog een potloodtekening van Jan Meijer (1900-1986) met als voorstelling 'Het Echopoortje van de Echo in het Echobos'. Los daar van schonk zij ons nog een aantal foto's, teksten en boeken over Muiderberg en omgeving.

Marijke Otten-Delmonte schonk ons een fraaie foto van de Muziekkring Muiderberg (zie rubriek 'wie-is-wie' op pagina 27)

en van Jan van Santen kregen wij een mooie pasteltekening van de bovengenoemde Jan Meijer uit 1938, met als onderwerp 'Kocherbos/ Kocherwei'.

Brochures met herinneringen tgv 60 en 75 jaar HKW (Huisjeskamp Waarhuis), placemats, oude gravures, reproducties, knipsels, bouwtekeningen, luchtfoto's, ansichtkaarten, boeken, gedichten en handschriften volgden uit het bezit van illustere dorpsbewoners als Piet de Raadt, Wiebe Hofman, Jeanne Oosterbaan, Nel de Wit, Gré Dam, Arienne Cohen-Brandwijk Nodelijk, Bart Tulp en zo nog vele andere Muiderbergers. Wij zijn daar zeer dankbaar voor.

foto: Frank Steensma

Uit het album van de heer Hellinga

Ook voor een anonieme schenking van een doos met een kleine 300 fotoprints van gereproduceerde oude Muiderberg ansichten.

Twee schenkingen lichten we nog toe. Op zaterdag 27 augustus werd in Het Rechthuis ons eerste MHM Magazine ten doop gehouden en kwam de bekende Muider Historicus Guus Kroon met een grote ordner met 139 zwart/wit foto's van Muiderberg, gemaakt door de heer Hellinga in de periode 1963 -1965. Toen een wandeling door het dorp en nu zo'n kleine zestig jaar later een prachtig tijdsbeeld van Muiderberg in de sixties. Guus wij zijn jou heel dankbaar voor dit grootse gebaar en zullen zeker t.z.t. nog enige foto's afbeelden in ons magazine.

Een andere opmerkelijke gift kwam door bemiddeling van Nel de Wit, uit de nalatenschap van haar overleden buurvrouwen Bep Scheeringa (1928-2014) en Corrie Elfring (1928-2021) en wel een tiendelig theeservies met zwart-wit afbeeldingen van bekende plekken in Muiderberg. Dit servies is ons geschonken op vrijdag 26 november en werd beklonken met een drankje na afloop.

Goed voorbeeld doet goed volgen, dus wie wat dan ook m.b.t. Muiderberg kwijt wil, meld het ons, en we maken een afspraak om een en ander te bekijken.

Tot zover dit bericht over de laatste schenkingen. U weet ons te vinden.

Slechts het beste van de koe gaat naar onze klanten toe

Dorpsstraat 14 | 1399 GV Muiderberg | 0294 26 1315 | info@slagerijdalmulder.nl

*Hans Spil, de praktijk voor
fysio- en manuele therapie
in Muiderberg*

- Fysiotherapie
- Manuele therapie
- Dry needling
- Sportfysiotherapie
- Medische fitness
- Medical taping
- Sportmassage
- Ontspanningsmassage

Googweg 3, 1399 EP Muiderberg

Telefoon 0294 26 4444

E-mail info@despil-therapie.nl

Internet despil-therapie.nl

Schaatskleding.net

De winkel waar je alles voor het schaatsen kunt vinden!

Telefoon 0294 26 5822 | E-mail info@despil-active.nl
Internet www.schaatskleding.net

WIE IS WIE

Het was een traditie om van oude groepsfoto's in Muiderberg de personen te achterhalen die erop stonden. En die resultaten te publiceren. In een tentoonstelling, of een boekje, zoals 'Kent u ze nog... de Muiderbergers' van 'ome' Piet de Raadt. Maar dan ging het om de jaren tot aan de oorlog.

De redactie nam dit idee over in de vorm van deze rubriek. Wij startten daarmee in ons vorige nummer. De oplossing daarvan geven we onderaan deze pagina.

Nu plaatsen we deze foto van de 'Muziekkring Muiderberg' o.l.v. Ad Rombouts, die ons werd geschonken door mevr. Marijke Otten-Delmonte en dateert van de late jaren '70. De groep breidde zich uit met blazers en werd het kamerorkest 'De Muziekkring', thans gevestigd te Laren.

Wie is wie?

Zien we hier niet een jonge ... of? Herkent u iemand, of misschien wel uzelf?

Meld het ons via bestuur@st-mhm.nl. In ons volgende nummer laten we u weten wie-wie-was.

Oplossing vorige nummer

Jan ter Beek sr
 Ton van Kooij
 Marinus Govers
 Cam Koopman
 Horst Streck
 Marcel van Teunenbroek
 Ronald Bakker
 Pieter Koomen
 Ben Deuling
 Bas Koehof
 Rien ter Beek
 Farid van Raaijen
 Ruud van den Brink
 Henry Deuling
 Hans Hessen

Het betrof een foto van het veteranenelftal 12 oktober 2006 negen morgen.

Kort na het verspreiden van ons blad kregen we een reactie van Rien ter Beek met een keurige tabel erin. Leuk hoor.

En ja, de mailschrijver staat er ook zelf op! Hij liet ons weten dat hij het gehele archief van de S.C. Muiderberg heeft gedigitaliseerd. Bijna 7600 bestanden. Dit lijstje trok hij daar dus met één handomdraai uit!

Hartelijk dank en we zullen er nog wel meer over horen.

Het Groot Krabbenhoofd

Het Groot Krabbenhoofd, een basalten dam, is waarschijnlijk kort voor 1850 aangelegd, getuige de kaarten van Muiderberg op de website *topotijdreis.nl*.

Daar verschijnt de naam voor het eerst in beeld in 1850. Het is waarschijnlijk een golfbreker maar het zou ook nog te maken kunnen hebben met a) de verzanding van de kust bij Muiden (zie ook de Sluiz special van Guus Kroon over de Pieren) of b) de stormen die huishielden aan de Zuiderzeekust. In 1916 werd de dijk en de zeewering bij Muiderberg nog zwaar beschadigd bij een noordwesterstorm.

Na de aanleg van de Afsluitdijk is de invloed van eb en vloed verdwenen, werd het water na verloop van jaren 'zoet' en verlandde het terrein tot een prachtig wild gebied, een schiereiland waar de koekoek haar eieren legt, nachtegalen zingen op warme mei-avonden, ijsvogels foerageren en de ringslang een ideaal habitat heeft gevonden.

Het water rondom is beschermd watervogelgebied. Voor de nachtegalen is het belangrijk dat er brandnetels staan want zij leven van de insecten die erin voorkomen. Ook de vlindersoorten kleine vos, atalanta en dagpauwoog hebben brandnetels nodig voor hun voortbestaan.

Tussen de wilgen en de vlieren vind je het in alle stadia prachtige (maar exotische) groot hoefblad dat de hele landtong dreigt te overwoekeren maar wel sfeervolle plaatjes oplevert (groot hoefblad tussen de wilgen, zie foto onder koptitel).

Gelukkig is het sinds 1990 met haar ligging in Natura 2000 gebied het IJmeer en nabij het Natuurnetwerk Nederland (NNN) gebied het Echobos opgenomen als natuurgebied in de ecologische hoofdstructuur EHS en later in de NNN.

NNN is sinds 2013 de naam van de ecologische hoofdstructuur van Nederland, sinds 1990 een samenhangend netwerk van bestaande en toekomstige natuurgebieden in Nederland. Het vormt een belangrijk onderdeel van het natuurbeleid. Streven is de biodiversiteit

in Nederland ten minste te stabiliseren, en dus verdere achteruitgang tegen te gaan: het door de EU aanvaarde standstillbeginsel.

Sinds 2014 zijn de provincies verantwoordelijk voor natuurbeleid en de verdere ontwikkeling en beheer van NNN. Het NNN is opgebouwd uit kerngebieden, natuurontwikkelingsgebieden en verbindingzones en het Krabbenhoofd valt onder de laatste twee.

Op de bijgevoegde kaarten achtereenvolgens van 1850

◀ Oude Ansicht met de golfbreker, nu het Krabbenhoofd

Muiderberg kent vele historische gebouwen. Ook een aantal ‘plekken’ waar de natuur, het groen, de boventoon voert maar waar de historie bij wijze van spreken ‘in de rietpluimen hangt’.

Waar Historisch en Groen Muiderberg elkaar ontmoeten. Van die plekken willen we er af en toe een beschrijven. In dit nummer het Groot Krabbenhoofd.

door THIJN WESTERMANN

2021 - Het Groot Krabbenhoofd bij zonsondergang

tot op heden zie je langzaam het nieuwe land met begroeiing ontstaan op zand en schelpenbanken en de 25 jaar dat ik hier woon heb ik het ook zien groeien en veranderen.

Bronnen

- Kaartfragmenten uit ‘Grote Historische Provincie Atlas Noord-Holland, 1849-1859’, Wolters-Noordhoff, 1992
- ‘Atlas van Historische Topografische Kaarten Noord-Holland’, Uitgeverij 12 Provinciën, Landsmeer, 2003
- www.delpher.nl
- www.topotijdreis.nl
- Archief G. Kroon, Muiden (met dank!)
- Foto’s Thijn Westermann

Geschiedenis van de Natuurnetwerk Nederland

De instelling van een samenhangend netwerk van natuurgebieden kwam voort uit het besef dat een krachtiger overheidsbemoediging nodig was om de achteruitgang van de natuur te stoppen.

Zo waren er van de in 1950 aanwezige 1400 soorten hogere planten in Nederland omstreeks 1990-70 verdwenen en 500 in aantal/oppervlakte ernstig achteruitgegaan.

Het aantal broedvogels was in dezelfde periode met een derde afgenomen. De opbouw van een ecologische hoofdstructuur zou een belangrijke bijdrage leveren aan het behoud en de versterking van de biodiversiteit.

1851

ca 1915-1940

ca 1950

ca 1960

ca 2010 - heden

VILLA CAECILIA - BRINK 24

FLEVORAMA - N. RUIJSKADE 1

ECHOHOEVE - ECHOLAAN 6A

ROODEKERCKE - FLEVOLAAN 5

DE OUDE FLORISBERG - DORPSTRAAT 17

75 JAAR VLAANDEREN MUIDERBERG

telefoon 0294 26 3230

KAFEE
M U I D E R B E R G

coffee & lunch corner met verkoop van interieuraccessoires

MAGAZINE

BEGRAAFPLAATS KERK aan ZEE

door JAN DE BEUS

Calcanda semel via leti, De weg des doods moet eenmaal betreden worden, schreef de Romeinse dichter Horatius (65-8 v. Chr) in zijn Carmina/Oden. En zo is het. Allen gaan we dood en moeten kiezen begraven dan wel gecremeerd te worden. Het laatste is goedkoper maar het eerste heeft meer status. De Kerk aan Zee in Muiderberg is voortgekomen uit een kapel, ooit neergezet om missen te lezen voor het zieleheil van de in 1296 vermoorde Graaf Floris de Vijfde.

De kerk zoals hij er nu staat gaat terug naar het midden van de 14e eeuw. Diverse branden heeft de kerk overleefd zoals de laatste in 1934. Ook in deze kerk werd vroeger begraven. Bij de restauratie van de kerk na de brand in 1934 heeft men geen poging gedaan de beschadigde zerken te restaureren. Slechts een zerk uit 1728 is in de kerk gespaard gebleven.

Het oudste grafmonument op de begraafplaats is te vinden aan de noordzijde van de kerk en dateert uit 1780. Het is het graf van de familie Grunelius uit Amsterdam. Op de liggende zerk staat onder het familiewapen een spreuk gebeiteld:

*'Menschlievendheid
wacht niet naar dwang
noch word weerhouden
door belang.'*

VEEL MUIDERBERGE FAMILIES

Op de begraafplaats zijn veel graven van Muiderbergse families te vinden. Denk aan families Ter Beek (vanaf eind 18e eeuw), Niewohner (graf van Hermann Heinrich Niewohner 1862-1924, veehouder op de boerderij Brink 38) en De Beus (vanaf eind 19e eeuw). Graf nog aanwezig van Dirk de Beus (1855-1939) die in 1886 op de boerderij Het Hofland, gelegen in de polder tussen Muiderberg en Muiden kwam wonen. Maar ook leden van Families Gijzen, Post en Brouwer.

Bij binnenkomst op het kerkhof bevindt zich links het graf van Klaas Gijzen (1850-1931), bijgenaamd Klaas Bom, en zijn vrouw Stijntje Rebel (1847-1925). Aan de zuidkant van de kerk is het door Pauline Broekema in haar boek 'Het

Graf van de familie Grunelius, gedateerd 1780, is het oudste graf op de begraafplaats, met op de liggende zerk onderstaande spreuk

Graf van Dirk de Beus (1855-1939)

Graf van Jannetje Post (1866-1957) en Frans Jan ter Beek (1849-1894)

Graf van Hermann Heinrich de Beus (1916-2004) naast dat van zijn vader Gerrit de Beus (1890-1971)

Boschhuis' beschreven graf van Jannetje Post (1866-1957) en Frans Jan ter Beek (1849-1894) te vinden. Iets verder ligt de bekende organist Okke Willem Gerrit de Boer (1948-2002) begraven.

SCHIETPARTIJ

Achter het graf van Gerrit de Beus (1890-1971), caféhouder, ondernemer en boer. Op het lager gelegen deel, staat de zerk van strandfotograaf Ibo Jan Ibelings (1888-1943) die Gerrit in 1933 neerschoot tijdens een raadsvergadering in Muideren. Gerrit de Beus overleefde het, evenals burgemeester De Raadt en wethouder Hottentot, maar de heer Veth moest het met de dood bekopen. Ibelings zat vervolgens jaren in een inrichting voor geesteszieken.

Naast Gerrit de Beus ligt zijn zoon Hermann Heinrich de Beus (1916-2004), de laatste boer met paard en wagen in Muiderberg begraven. Dat was mijn vader die met zijn vrouw Nelletje Schaap uit Huizen boerde op de Echohoeve in de Echolaan.

MARKANTE MUIDERBERGERS

Andere bekende Muiderbergers zijn onder andere Nico Huppes, (1913-2001), restaurateur in het Rijksmuseum en de heer M.G.D. Broekman (1913-1984), hoofd van de Oranje Nassau school voor Christelijk onderwijs. De laatste afkomstig uit het huidige Indonesia kon prachtig voorlezen maar ook wel eens erg kwaad worden en zijn leerlingen uitschold dat ze nog dommer dan kaffers waren. Een man ook die de eerste was die op voornoemde school seksuele voorlichting gaf wat in die tijd, eind jaren zestig, toch wel bijzonder was.

Nog een markante Muiderberger: Pieter de Raadt (1910-1987), zoon van de bovengenoemde burgemeester. Een beeld van zijn hond siert zijn graf en hij werd ook wel de burgemeester van Muiderberg genoemd. Hij heeft veel geschreven over de geschiedenis van Muiderberg en was altijd vergezeld van zijn hond en onafscheidelijke fles jenever.

Een ander persoon die zich bezig hield met geschiedschrijving was Jan Wieten (1940-2018) van wie postuum de publicatie Verhalen en geschiedenis van Kerk aan Zee Muiderberg verscheen. Ook is er een grafsteen te vinden met onderstaand gedicht:

*'Bij den muur van 't oude kerkje
Eens de plek van Floris vijf
Het oog gericht naar 't verre Ronne*
Het lichaam dood, gestrekt en stijf
Het hoofd gericht naar 't altaar, merk je
Dat op zee hun heil van ziel en lijf
bij zijn Ondergaande Zonne
Zijn wens was in hun Zeebedrijf*

* Rønne is een havenplaatsje op het Zweedse eiland Bornholm in de Oostzee.

BIJZONDERE VONDST

Als laatste nog de vermelding dat in de vitrine in de Kerk aan Zee een bordje van zink met een verzilverde toplaag te zien is. Dit bordje is gevonden in een graf dat werd geruimd.

Waarschijnlijk is het op de kist gespijkerd als een vorm van aangeven wie wordt begraven. In dit geval betreft het Gijsbertha Everarda Johanna te Gussinklo. Geboren in Aalten 1856 en overleden in Muiderberg 1932. Zij was als jong meisje dienstbode in Amsterdam, werd bezwangerd door de jonge heer des huizes, kreeg een zoon en trouwde later met Lammert

Graf van geschiedschrijver Jan Wieten (1940-2018)

Helaas is de zerk niet bewaard gebleven maar het was links van het nu nog bestaande graf van mijn overgrootouders Dirk de Beus en Jannetje Brouwer. Nog veel meer te vertellen maar dat komt een andere keer.

BRONNEN

- Klaes Sierksma, 'Muiderberg, Voorpost van Het Gooi', Uitgave Comite Oud-Muiderberg, 1976 (over de bouwgeschiedenis van de kerk; daar bestaan ook andere visies op)
- Piet de Raadt, 'De kerk in Muiderberg', Uitgave Kerk aan Zee, Muiderberg, 1982
- Jan Wieten, 'Verhalen en geschiedenis van Kerk aan Zee Muiderberg', Uitgave Kerk aan Zee, Muiderberg, 2018
- Foto Kerk aan Zee - Pieter, app.spotshare.nl
- Pauline Broekema, 'Het Boschhuis', Arbeiderspers, Utrecht, 2014

Niewöhner (1864-1950). Zij woonden in de Dorpstraat, de zoon werd in 1901 geëcht en ging door het leven als een Niewöhner.

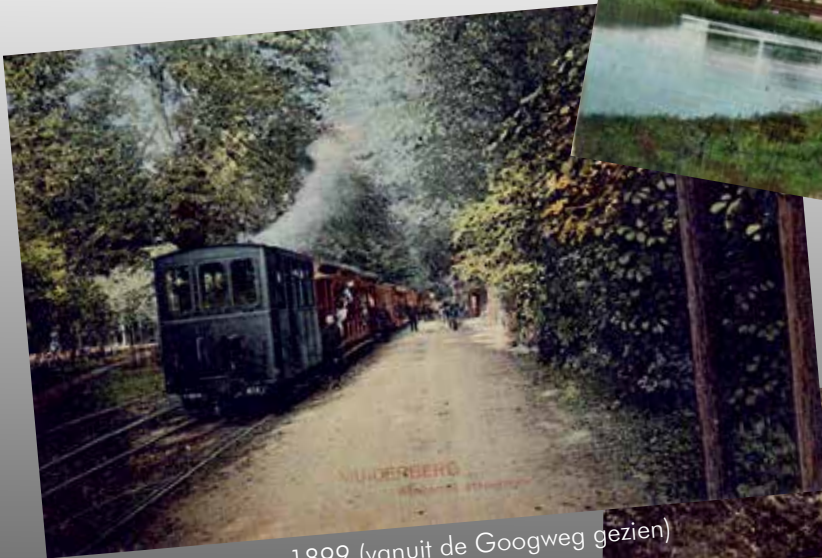
Er werden nog drie dochters geboren en recentelijk is dus het graf van deze mevrouw Te Gussinklo en meneer Niewöhner geruimd.

Graf van Pieter de Raadt (1910-1987), de 'burgemeester' an Muiderberg met zijn hond

UIT HET ARCHIEF

De Gooische Stoomtram in Muiderberg

Aankomst stoomtram 1899 (vanuit de Googweg gezien)

De stoomtram rijdend over de Hakkelaarsbrug

Stoomtrein tot vertrek gereed 1909 (vanuit de Googweg gezien)

Entree Muiderberg 1906 (vanuit de Brink gezien)

Rangeerterrin Muiderberg 1932 (vanuit de Brink gezien)

Het molenaarshuis van molen 'De Onrust', ook genaamd 'De Meermolen' is recent door Natuurmonumenten geheel gerenoveerd en heeft een nieuwe bewoner. Het is mevrouw Claudia de Raadt, bekend als een van onze nieuwe Echo Oproepers.

MEERMOLEN

Molenaarshuis heeft nieuwe bewoner

Molen 'De Onrust' met molenaarswoning (foto omstreeks 1925)

Molenaarsfamilie van Pieter ter Beek en Willemijntje Landweert met hun 13 kinderen

2020 geheel gerenoveerd. In wezen kwam het erop neer dat de buitenmuren overeind bleven maar het interieur naar de eisen van deze tijd, ook qua isolatie geheel opnieuw werd opgezet. Vervolgens ging het via een makelaar in de verhuur.

door JOS GUNNEWEG

De molen 'De Onrust' is, zo men weet gebouwd in 1809 om het Naardermeer droog te malen, wat door kwel niet is gelukt. Nu zorgt hij ervoor dat de waterstand in het Naardermeer niet te hoog wordt. Het molenaarshuis heeft er niet altijd gestaan. Het is gebouwd in 1920. De laatste beroepsmolenaar die daar woonde was Gerlof Schaap die na 44 jaar op 1 augustus 2019 stopte en de fakkel overdroeg aan een groepje vrijwillige molenaars onder aanvoering van Thon Stoffelen.

Wij vonden in ons archief de namen van molenaars vanaf halverwege de 19e eeuw maar waar het hier nu om gaat is de molenaarsfamilie Ter Beek. Vanaf 1887 was hier Pieter ter Beek molenaar. Hij huwde 1 juli van dat jaar, Willemijntje Landweert en samen kregen zij 13 kinderen. Zeven dochters, zes zonen. Zij woonden dus met dat grote uit 15 personen bestaande gezin in de molen, het huis bestond nog niet. Een van de dochters, Evertje Willemijntje ter Beek (14 maart 1904-16 mei 1991, staand een na rechts op de foto) kreeg verkering met een Muiderbergse jongeman. Pieter de Raadt (23 november 1910-18 maart 1987), een zoon van J.L. de Raadt van 1904-1937 burgemeester van Muiden (en Muiderberg). Het stel trouwde en uit dat huwelijk werd geboren, op 19 januari 1944, Cornelia Claudia de Raadt.

Het molenaarshuis werd door Natuurmonumenten in

Claudia de Raadt woonde inmiddels in een pracht huis in Bussum dat, toen de kinderen uit huis waren, wel een maatje te groot voor haar was geworden. De omgeving van de molen, niet letterlijk haar geboortegrond maar dan toch wel de plek waar haar roots lagen, bleef altijd trekken. Zo ontging het haar niet dat het molenaarshuis vrij kwam. Zij tekende daarop in. Natuurmonumenten had er wel de voorwaarde bij dat een huurder een goede motivatie moest hebben waarom hij/zij daar wilde wonen. Claudia de Raadt ondernam actie en eerlijk gezegd kon geen mens betere geloofsbrieven overleggen dan zij. Het huis werd aan haar gegund en sinds 1 september is zij de nieuwe bewoner (zie foto).

Claudia gefeliciteerd en nog vele jaren op deze betoverend mooie plek!

BRONNEN

- Websites allemolens/natuurmonumenten/wikipedia
- Jan ter Beek 'Genealogie familie ter Beek van de molen', Archief st-MHM, collectie Wegman e.a.
- Gesprek met Mevr. Claudia de Raadt

MUIDERBERG IN DE TEKENINGEN EN SCHILDERIJEN VAN JACOB VAN RUYSDAEL

Jacob van Ruysdael - Landschap nabij de ruine van de oude kerk in Muiderberg

door JAN DE BEUS

Drie keer bezocht ik het Ashmolean Museum in Oxford alwaar het fenomenale 'Landschap nabij de ruine van de oude kerk in Muiderberg' van de beroemde 17e eeuwse landschapschilder Jacob van Ruysdael (Haarlem 1628 - Amsterdam 1682) op zaal hangt. Dat is niet het enige werk met Muiderberg als onderwerp dat Ruysdael heeft geschilderd, maar daar over zo direct meer.

Jacob van Ruysdael stamt uit een oude Gooise familie die in de 16e eeuw de naam Van der Graft droeg. De familie behoorde tot de dorpsnotabelen van Blaricum en wijzigde later, na verhuizing naar Naarden hun naam in De Goyer. Jacob de Goyer had vier zonen, waarvan drie hun achternaam veranderden in Van Ruysdael, waarschijnlijk om de Blaricumse afkomst van hun familie aan te geven. Ruysdael refereert namelijk aan Slot Ruysdael,

een voormalig kasteel in Blaricum, dat aanvankelijk kasteel De Graft heette. Hoe dan ook, Isaack van Ruisdael (Naarden 1599 - Haarlem 1677), kunstschilder en lijstenmaker, werd evenals zijn broer en ook kunstschilder, Salomon van Ruysdael (Naarden 1600/03 - Haarlem 1670) geboren in het Gooi. Zoon en neef Jacob zou op latere leeftijd nog vaak Naarden en directe omgeving bezoeken.

Nu terug naar het bovengenoemde landschap Muiderberg dat rond 1650 ontstaan is. Het is geschilderd met olieverf op linnen en meet 66 x 75 cm. We herkennen de Kerk aan Zee, die oplicht naast de donkere boompartij. Het riviertje op de voorgrond, met de waterval, kunnen we niet plaatsen in de omgeving van Muiderberg, maar we weten dat Ruysdael zijn werken stoffeerde met allerlei compositorische elementen om zijn schilderijen nog meer zeggingskracht te geven. In dit geval een waterpartij hoogstwaarschijnlijk 'geleend' van collega-schilder, tekenaar en etser Allaert van Everdingen (Alkmaar 1621 - Amsterdam 1675) die vooral bekend is vanwege zijn Scandinavische landschappen.

Jacob daarentegen is nooit verder gekomen dan Bad Bentheim vlak over de Nederlands/Duitse grens. Er bestaat een tekening uitgevoerd in zwart krijt (15,1 x 14,3 cm) en in het bezit van de Albertina in Wenen (museum annex prentenkabinet in het paleis van de voormalige Erzherzog Albrecht), dat duidelijk maakt dat Ruysdael wel degelijk op

locatie gewerkt heeft. De tekening is een naar de werkelijkheid gemaakte voorstelling van het Muiderbergse landschap met in het verschiep de ruïne van Kerk aan Zee. Ook op de tekening zien we links gebouwen en een poort, en dat zou heel wel mogelijk de oude boerderij Het Hofland kunnen zijn. Dat was een hoeve onder 'de klokslag' van Muiden, die al rond 1400 genoemd wordt en waarvan het bijbehorende wei- en bouwland zich in de 17e eeuw uitstreckte tot binnen de banne van het dorp Muiderberg.

In dezelfde collectie van de Albertina in Wenen is ook nog een vergelijkbare zwart krijttekening 'Landschap met boerderij' aanwezig (15,5 x 19,8 cm) die bijna een pendant vormt met de eerste tekening. Idem dito hoogstwaarschijnlijk ter plekke op locatie, lees het Hofland, getekend.

Terug naar Jacob van Ruysdael. Voor dat hij de besproken tekening, zeg maar voorstudie en het latere schilderij vervaardigde is iets eerder al een ander Muiderberg schilderij ontstaan. Het betreft 'Ruïne van de oude kerk in Muiderberg, olieverf op linnen 29,5 x 41,5 cm dat zich bevindt in de collectie van Musee d'Art et d'Histoire in Geneve. Maar er is nog meer moois te zien van de grote meester.

In Museo Thyssen - Bornemisza in Madrid hangt 'Gezicht op Naarden en de kerk van Muiderberg', gesigneerd en gedateerd 1647, olieverf op paneel, 34,8 x 67 cm en in de collectie van

Jacob Salomonsz van Ruysdael - Ruïne van de oude kerk in Muiderberg

Jacob van Ruysdael - Landschap met boerderij

Jacob van Ruysdael - Landschap nabij de ruïne van de oude kerk in Muiderberg

Polesdon Lacey, The National Trust, Dorking, Surrey, UK, bevindt zich 'De Zuiderzee kust bij Muiden' (olieverf op linnen 53,3 x 66 cm).

In het Londense British Museum vinden we de pracht tekening 'Kustlandschap met de kerktorens van Muiderberg en Naarden', uitgevoerd in zwart krijt, pen, grijs gewassen met toetsen rode, groene en gele waterverf, (17,7 x 29,5 cm) gemonogrammeerd en 1648 gedateerd. Het Rijksbureau voor Kunsthistorische Documentatie in Den Haag bezit een voorstudie van het gelijknamige schilderij 'Gezicht op Naarden en de kerk van Muiderberg' in Madrid en is getekend met zwart krijt en gewassen in grijs. Een andere tekening getiteld 'Gezicht op Naarden' (12,1 x 18,4 cm) bevindt zich in het Hessisches Landesmuseum in Darmstadt. In de particuliere collectie van Isabel en Alfred Bader in Milwaukee (USA) is een 'Strandgezicht met duin en toren' (olieverf op linnen 54,7 x 68,3 cm) te zien, waarin wij direct de Kerk aan Zee herkennen. Dit werk hing een aantal jaren geleden in het Amsterdamse Rembrandthuis en direct op de opening van de tentoonstelling zagen een conservator van het Rijksmuseum en ondergetekende het werk en herkenden de exacte locatie. Nog een werk van Ruysdael waarvan men zich afvraagt wat de precieze locatie is. Een schilderij wat ook in Madrid hangt, idem dito als het 'Gezicht op Naarden en de kerk van Muiderberg', namelijk in Museo Thyssen - Bornemisza is 'Weg door graanvelden' (olieverf op linnen, 44,8 x 54,6 cm). Aanvankelijk zag men er Naarden in maar Huizen

Monumentaal Historisch Muiderberg

WORD DONATEUR!

..... en help mee de activiteiten van de Stichting Monumentaal en Historisch Muiderberg verder uit te bouwen door een bedrag over te maken op
NL 57 RABO 0361 7054 33
t.n.v. stichting st-MHM.
Wij sturen u graag als dank de set ansichten die wij uitgeven en u wordt uitgenodigd voor onze activiteiten. Indien u daar prijs op stelt stuur dan per email uw adres* aan penningmeester@st-mhm.nl.

Donaties

Per 31 december 2021 mochten wij 100 donateurs noteren samen goed voor € 2.440. Aan allen onze grote dank!

WORD VRIEND!

..... U kunt ook VRIEND worden door meerdere jaren achtereen een bepaald bedrag te schenken. Om dit op een fiscaal voordelige manier te kunnen regelen, hebben wij de status Culturele ANBI verkregen. Informatie over VRIEND worden van de st-MHM en over sponsoring bij onze penningmeester Frank Steensma (penningmeester@st-mhm.nl).

Sponsors

- AA accountant Els Grootendorst
- Fysiotherapie De Spil
- Hotel-Restaurant Het Rechthuis
- Installatiebedrijf C.D. de Haan B.V.
- Kafee
- Slagerij Dalmulder
- Spar Muiderberg
- Vlaanderen Makelaardij B.V.
- Verswinkel Oudshoorn

Zie ook www.st-mhm.nl

* beheer adressenbestanden geschiedt conform de AVG in onze regeling verwerking persoonsgegevens.

Jacob van Ruysdael - Kustlandschap met de torens van Muiderberg en Naarden

is meer waarschijnlijk. Werd het ook wel 'Weg door de graanvelden bij de Zuiderzee' genoemd, nu ook als 'De strandweg naar het dorp Huizen'.

Als laatste nog een terugkeer naar Muiderberg. Op 9 juli 2015 is op de Old Masters & British Paintings Evening Sale een schilderij van Jacob Salomonsz van Ruysdael, (Haarlem, 1629-1681) geveild. En wel 'Ruins of the old church at Muiderberg' (olieverf op linnen 48,9 x 61,3 cm). Dat is dus niet 'onze' Jacob, de zoon van Isaack, maar zijn neef, de zoon van Salomon van Ruysdael!! Dat maakt het geveilde schilderij er niet minder om. Beide Jacob's hebben les gehad van Salomon. Ook een grote meester!

BRONNEN

- Tentoonstellingscatalogus 'Jacob van Ruysdael', Mauritshuis, Den Haag, 1981
- Seymour Slive, 'Jacob van Ruysdael, A complete catalogue of his paintings, drawings en etchings', Yale University Press, USA, 2001
- Klaes Sierksma, 'De straat en andere namen van het dorp Muiderberg verklaard', Uitgave Comité Oud Muiderberg, 1988
- Martine van Rijswijk, 'Muiderberg: Een schilderachtig dorp', Periodiek van Comité Oud Muiderberg, 16e jaargang nr. 2, uitgave nr. 77, november/december 1999

Jacob van Ruysdael - Gezicht op Naarden en de kerk van Muiderberg

Ruysdael's topografische getrouwheid

Op de vraag of de Ruysdael schilderijen nu wel of niet topografisch kloppen citeer ik nog even een paar regels over zijn reeks Kasteel Bentheim schilderijen.

Seymour Slive schrijft in de tentoonstellingscatalogus van het Mauritshuis (1981): *'Jacob Rosenberg toonde door het afbeelden van een foto van het kasteel hoe Ruysdael een onopvallende plaats tot iets imponerends en overweldigends wist te maken. Het vergelijken met foto's van onderwerpen die op schilderijen voorkomen is heden algemeen gebruik. Voor zover ik weet was Rosenberg echter in 1928 de eerste kunsthistoricus die een vergelijking maakte en een foto om aan te tonen hoe een landschapschilder een topografisch gegeven getransformeerd had. Zoals uit de foto blijkt, is de heuvel in Bentheim niet hoog. In het machtige schilderij uit de verzameling Beit heeft Ruysdael de heuvel tot een beboste berg gemaakt, die het kasteel een dominante ligging geeft et ce tera'.*

Deze woorden zouden deels ook van toepassing kunnen zijn op het 'Landschap nabij de ruine van de oude kerk in Muiderberg'. Kort gezegd, Ruysdael zet de topografische werkelijkheid naar zijn hand en maakt er meer van dan het is. En daar in zit nu juist zijn grote kracht wat hem tot een van de belangrijkste, zo niet de allerbelangrijkste Nederlandse landschapschilder van de zeventiende eeuw maakt.

STERRENWACHT MUIDERBERG

Muiderberg is bekend vanwege zijn strand, zijn mooie Brink, Het Rechthuis. Maar een Muiderbergse sterrenwacht? Toch hebben we die ook gehad, van 1968 tot eind jaren '90. Aan de Googweg nabij Any Dale, bovenop een betonnen bunker. Hij werd op 26 april 1968 geopend door de professor Jacob Kistenmaker, bekend door zijn werk aan uraniumverrijking door middel van ultracentrifuge.

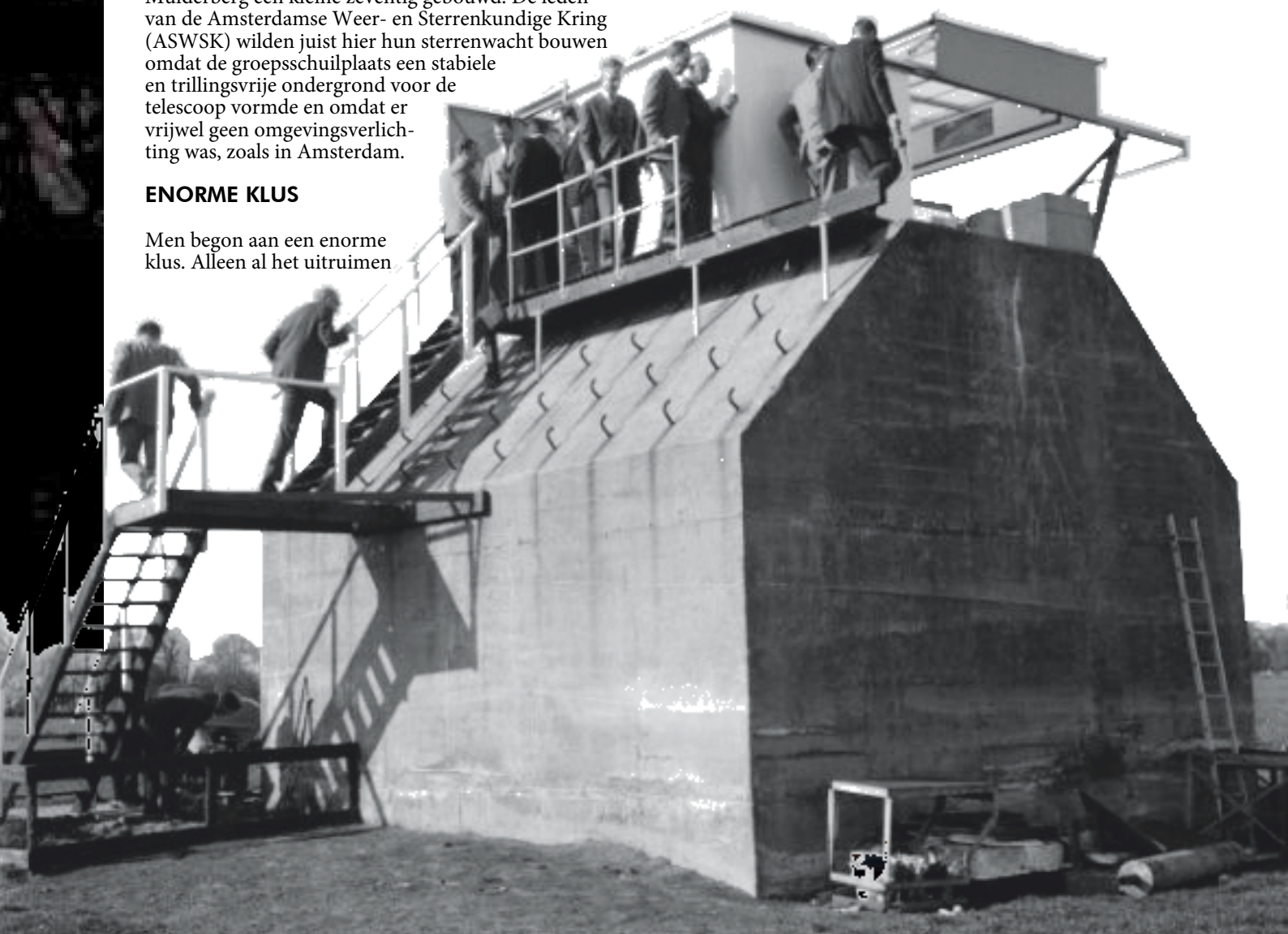
door JOS GUNNEWEG

We schrijven 'bunker' maar we moeten preciezer zijn: groepsschuilplaats type P. Van deze schuilplaatsen van gewapend beton waren er eind 1939 en begin 1940 in Muiderberg een kleine zeventig gebouwd. De leden van de Amsterdamse Weer- en Sterrenkundige Kring (ASWSK) wilden juist hier hun sterrenwacht bouwen omdat de groepsschuilplaats een stabiele en trillingsvrije ondergrond voor de telescoop vormde en omdat er vrijwel geen omgevingsverlichting was, zoals in Amsterdam.

ENORME KLUS

Men begon aan een enorme klus. Alleen al het uitruimen

en schoonmaken van het object was een hels karwei. Bovenop werd een hokje getimmerd van 2x3 m, voorzien van een dak dat via een stalen geleideconstructie kon worden open-geschoven. Dit was de waarnemingskoepel, waarin de zelfgebouwde kijker werd opgesteld. Om daar te kunnen komen werd een stalen buitentrap met bordessen gemaakt. Binnen in de betonnen schuilplaats werden een controlekamer en een nachtelijk onderkomen voor de amateur astronomen gemaakt. Daarin werd allerlei apparatuur geïnstalleerd, variërend van een kwartsklok en een korte golf ontvanger tot foto apparatuur en een doka. De kijker kon aan een camera worden gekoppeld waardoor men opnamen kon maken van de maan en de planeten en andere hemelobjecten. Door het al aanwezige gat in het 3m dikke dak (oorspronkelijk bedoeld om een periscoop doorheen te steken) liepen wel zo'n 200 leidingen om de waarnemingskoepel met de controleruimte beneden binnen te verbinden.

▲ De opening van de Sterrenwacht Muiderberg door Prof. Jacob Kistenmaker (AD 27 april 1968)

De telescoop bij een nachtelijke sessie ►

STERRENWACHT HAALT DE KRANT

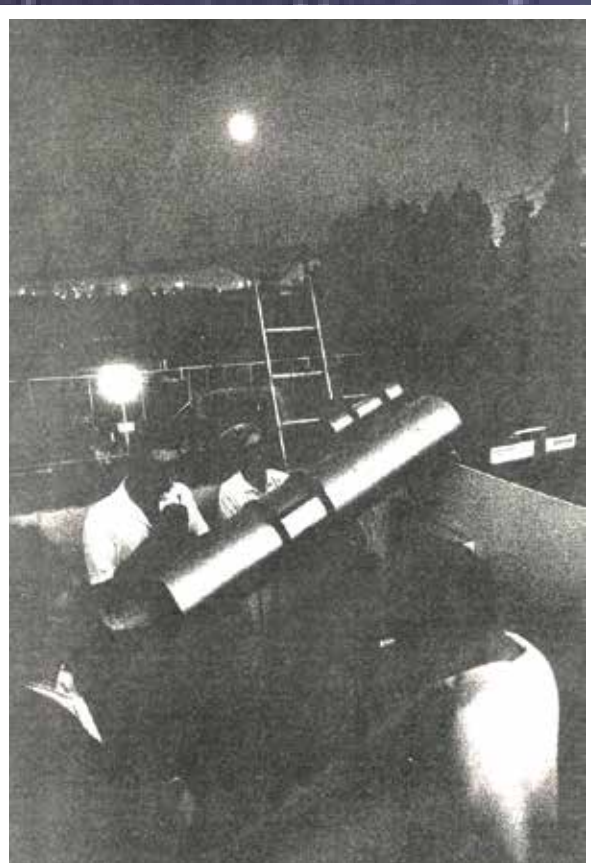
Op vrijdag 26 april 1968 kwam professor Jacob Kistenmaker de sterrenwacht Muiderberg openen. Een belangrijk deel van de amateursterrenkundigen was als student of technicus werkzaam op zijn instituut voor Molecuul- en Atoomfysica. Kistenmaker, zelf vroeger een enthousiast amateursterrenkundige, hechtte grote waarde aan de wetenschappelijke zelfwerkzaamheid van de jeugd. Begin april 1970 namen de amateur-astronomen de komeet J.C. Bennet waar en maakten er een prachtige opname van.

In 1986 kreeg de Muiderbergse Sterrenwacht een zelfgebouwde nieuwe kijker. Inmiddels was echter de lichthinder door de A6 zo sterk dat alleen meteorwaarnemingen konden worden gedaan. Toch was op 28 november 1987 de komeet Bradley bij helder weer om half acht 's avonds te zien. Op woensdag 21 juli 1994 werd een spectaculaire waarneming gedaan van de inslag van de komeet Shoemaker-Levy 9 op het oppervlak van de planeet Jupiter. De Volkskrant deed er de dag daarna uitgebreid verslag van, met een mooie foto uit Muiderberg erbij (rechts boven).

Dat was ongeveer het laatste wapenfeit. Een verdere uitbreiding van het tennispark vlak ernaast zorgt voor een zodanige toename van de lichthinder dat werd besloten de sterrenwacht te ontmantelen.

BRONNEN

- Archief MHM digitale collectie Wegman (diverse knipsels en foto's)
- *Delpher.nl*
- Informatie Huib ter Haar en Guus Kroon e.a.
- Volkssterrenwachten in de regio
 - Amsterdam www.volkssterrenwachtamsterdam.nl
 - 's-Graveland www.sterrenwacht-gv.nl

Staat hij er nog, die bunker?

Een aantal van die groepsschuilplaatsen is gesloopt. De vraag was of die van de sterrenwacht er nog zou zijn en waar dan precies. We wisten dat het om de HM 16 moest gaan.

We deden veldonderzoek. Eerst kwamen we vanaf de Googweg via het terrein van de manege uit bij de HM 15. Die was het dus niet. Toen we vervolgens, via het weggetje vanaf de Naarderstraatweg (Naardertrekvaart) op het terrein van de tennisvereniging kwamen, vonden we daar, deels begroeid met klimop, de HM 16!

Op een sterk uitgegrote uitsnede van een luchtfoto uit 1989 (aanwezig in het MHM archief) zien we de bunker op die plek, met nog de sterrenwacht erop. Geen twijfel, het is de HM 16 en die bestaat nog!

Wordt het Kocherbos weer een 'echt' natuurgebied en onderdeel van een Geopark?

door JENS DUYTS en THIJN WESTERMANN

In het eerste nummer van het MHM magazine schreven we al een uitgebreid stuk over het Kocherbos. Hiermee willen we jullie informeren over actuele ontwikkelingen.

Geopark Heuvelrug Gooi en Vecht

Circa 150.000 geleden in de voorlaatste ijstijd is de Gooise heuvelrug gevormd door de oprukkende gletsjers en wordt de Kavelberg, het latere Muiderberg, gevormd. In 1200 vestigen de eerste boeren zich op de Muiderberg. Het Kocherbos is dan zanderige heideachtige grond waarop tuintjes of kleinvee werden gehouden. Op de plaats van het Kocherbos ligt de Berger-eng, bouwland waarop in de zomer vee gehoed wordt binnen een omheining. Rondom Muiderberg liggen moerassen en veengronden.

Sinds januari 2020 zijn Stichting Geopark heuvelrug en stichting Geopark Gooi en Vechtstreek samen verder gegaan met de aanvraag tot een gezamenlijk Geopark (Unesco-kwalificatie). Muiderberg valt natuurlijk ook onder dit gebied (www.geopark-heuvelrug.nl/muiderberg-klif-en-stormrug) Het doel van een Geopark is niet alleen de geologie of aardkundige waarden veilig te stellen, maar ook de cultuurhistorische ontwikkelingen van een gebied. Sinds 2021 zijn er internationaal 169 parken in 44 landen.

We willen hier specifiek de steilrand noemen, dit is de overgang van het lager gelegen weiland aan de Googweg naar de hogere natuurlijke Kocherbosrand. De hoogte van het bos en het oude deel van de Joodse begraafplaats is de originele hoogte van Muiderberg, het weiland ervoor is in de voorgaande eeuwen

afgegraven voor de zandwinning.

NNN

Sinds 1990 is het Kocherbos onderdeel van de Ecologische hoofdstructuur, na 2013 veranderd in het Nederlands Natuur Netwerk (NNN). Dit is een samenhangend netwerk van bestaande en toekomstige natuurgebieden in Nederland. Streven is de biodiversiteit in Nederland ten minste te stabiliseren.

Goois natuurreservaat

Het Goois Natuurreservaat werd in 1932 opgericht, met als doel: *'De instandhouding van het natuur-schoon in het Gooi door de verkrijging van de aldaar gelegen terreinen, ten einde deze ten eeuwigden dage ongeschonden als natuurreservaat te behouden, en aan het publiek, door vrije toegang tot die terreinen onder eventueel te stellen bepalingen, het genot van dat natuur-schoon te verzekeren.'*

Om het ecologisch functioneren van de natuurterreinen of - op grotere schaal - de Gooise stuwwallen te kunnen waarborgen, moet over eigendoms- en bestuursgrenzen heen worden gekeken. Uiteindelijk gaat het om het Gooi als deel van de Heuvelrug, en als schakels in het Nederlands Natuur Netwerk. Het Goois Natuurreservaat heeft van de Gooise gemeenschap de opdracht gekregen de natuur-, landschappelijke, recreatie- en de cultuurhistorische waarden van het natuurgebied voor toekomstige generaties veilig te stellen. Het is de taak van Goois Natuurreservaat hiervoor gronden aan te kopen en als natuurgebied te beheren.

Tot ons genoegen is het GNR in het 90e jaar van haar bestaan tijdens het schrijven van dit stukje in gesprek over de verwerving van het Kocherbos. Hierbij zou het GNR graag de steun verkrijgen van de inwoners van Muiderberg. Gedacht wordt o.a. aan een crowdfundingactie. Tegelijkertijd willen zij zichzelf aan Muiderberg presenteren. In maart en april hoort u meer!

foto's Thijn Westermann

COLOFON

Monumentaal & Historisch Muiderberg is een uitgave van stichting Monumentaal en Historisch Muiderberg (st-mhm), opgericht 6 november 2020 en wordt twee keer per jaar huis aan huis verspreid in Muiderberg en per post aan donateurs en andere relaties buiten het dorp. Het blad is ook af te halen bij de adverteerders. Het is ook verkrijgbaar in de verkoop à € 6 in Bussum bij boekhandel Los en in Weesp bij boekhandel Pezzi Pazzi. De uitgave wordt mede mogelijk gemaakt door Muiderbergse ondernemers die ook een advertentie krijgen in ons blad.

Redactie:
Jos Gunneweg (hoofdredacteur)
Frits Vlaanderen (redactiesecretaris)
Jan de Beus (lid)

Aan dit nummer werkten verder mee Huib ter Haar, Jens Duyts en Thijn Westermann.
De redactie dankt Agatha Andela voor het kritisch doornemen van de tekst en haar suggesties.

De door auteurs ondertekende artikelen zijn op persoonlijke titel. Stukken ondertekend door de redactie en het bestuur geven de mening van de redactie resp. het bestuur weer.

Ontwerp en opmaak:
Gerard Boer (design.gewima.nl)
Drukwerk:
Magazine Masters, oplage 1800

Bestuur Stichting MHM:
Jos Gunneweg (voorzitter), Jan de Beus (vice voorzitter), Frits Vlaanderen (secretaris), Frank Steensma, (penningmeester), Thijn Westermann en Michiel Koekkoek (lid)

Raad van Advies:
Gré Dam (erevoorzitter), Nel de Wit, Harry Mock, Peter Wegman, Jan ter Beek, Margot Eras, Jeanne Oosterbaan, Hugo de Graaff

Bij het samenstellen van dit nummer heeft de redactie rekening gehouden met de auteurswet en de AGV. Het doel van deze publicatie is niet commercieel doch dient uitsluitend een cultureel belang. Mocht enig persoon van mening zijn

dat desniettemin zijn/haar rechten zijn geschonden verzoeken wij deze contact met ons op te nemen via een van onderstaande adressen.

Raadplegen archief en bibliotheek:
Jan de Beus (debeus@hetnet.nl)

Reacties:
Postbus 44, 1399 ZG Muiderberg
(bestuur@st-mhm.nl)

Website: www.st-mhm.nl

Bankrekening:
NL57 RABO 0361705433 t.n.v.
Stichting Monumentaal en Historisch Muiderberg
KvK nr: 80828957

ADVERTENTIE

**SPAR MUIDERBERG
VOOR UW DAGELIJKS GEMAK**

A large, moss-covered stone monument stands in a park-like setting with green foliage in the background. The stone is the central focus of the image. Overlaid on the top left of the stone is the logo for 'Historisch Muiderberg', which consists of the letters 'H', 'M', and 'M' in a stylized, overlapping font. The 'H' is yellow, and the 'M's are blue. To the right of the logo, the words 'monumentaal', 'historisch', and 'Muiderberg' are written in blue, stacked vertically.

H M M monumentaal
historisch
Muiderberg

Help mee
de Muiderbergse
geschiedenis
levend te houden

Draag je steentje bij
en word
donateur of vriend

De gedenksteen aan de moord op Floris V in 1296 op de Brink